

EUROOPAN YHTEISÖJEN
JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN
SEKÄ ALBANIAN TASAVALLAN
VÄLINEN VAKAUTUS- JA ASSOSIAATIOSOPIMUS

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
TŠEKIN TASAVALTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
VIRON TASAVALTA,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
IRLANTI,
ITALIAN TASAVALTA,
KYPROKSEN TASAVALTA,
LATVIAN TASAVALTA,
LIETTUAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
UNKARIN TASAVALTA,
MALTAN TASAVALTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PUOLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOAVAKIAN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen
ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

ALBANIAN TASAVALTA,

jäljempänä 'Albania',

jotka

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten vahvat siteet ja yhteiset arvot sekä niiden halun vahvistaa näitä siteitä ja luoda vastavuoroisuuteen ja yhteisiin etuihin perustuvat tiiviit ja kestävät suhteet, joiden ansiosta Albania voi vahvistaa ja laajentaa niitä suhteita, jotka on luotu yhteisön ja sen jäsenvaltioiden kanssa aiemmin vuoden 1992 kauppaa ja kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

KATSOVAT, että tämä sopimus on merkittävä Kaakkois-Euroopan maita koskevalle vakautus- ja assosiaatioprosessille sekä perustettaessa ja lujitettaessa yhteistyöhön perustuvaa vakaata eurooppalaista järjestystä, jossa Euroopan unioni on kantavana voimana; sopimus on merkittävä myös vakaussopimuksen kannalta,

OTTAVAT HUOMIOON, että sopimuspuolet ovat sitoutuneet edistämään kaikin keinoin Albanian ja koko alueen poliittista, taloudellista ja institutionaalista vakautusta kansalaisyhteiskunnan, demokratian ja instituutioiden kehittämisen, julkishallinnon uudistamisen, kaupallisen ja taloudellisen yhteistyön tehostamisen, kansallisen ja alueellisen turvallisuuden vahvistamisen sekä eri alueiden, varsinkin oikeus- ja sisäasioihin liittyvän yhteistyön lisäämisen kautta,

OTTAVAT HUOMIOON, että tämän sopimuksen perustana on sopimuspuolten sitoutuminen poliittisten ja taloudellisten vapauksien lisäämiseen sekä niiden sitoutuminen ihmisoikeuksien, myös kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen sekä monipuoluejärjestelmään ja vapaisiin ja oikeudenmukaisiin vaaleihin nojautuvien demokraattisten periaatteiden noudattamiseen,

KATSOVAT, että sopimuspuolet ovat sitoutuneet kaikkien Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan, ETYJ:n ja erityisesti Helsingin päätösasiakirjan sekä Madridin ja Wienin kokousten päätösasiakirjojen, uutta Eurooppaa koskevan Pariisin peruskirjan sekä Kaakkois-Euroopan vakaussopimuksen periaatteiden ja määräysten täyteen täytäntöönpanoon edistääkseen alueellista vakautta ja alueen maiden välistä yhteistyötä,

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten sitoutumisen vapaan markkinatalouden periaatteisiin ja yhteisön halukkuuden edistää talousuudistusten toteuttamista Albaniassa, ottavat huomioon, että sopimuspuolet ovat sitoutuneet vapaakauppaan WTO:n säännöistä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti,

OTTAVAT HUOMIOON sopimuspuolten toiveen kehittää edelleen säännöllistä poliittista vuoropuhelua molempia sopimuspuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä asioista, alueelliset näkökohdat mukaan luettuina, ja ottaen huomioon Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan,

OTTAVAT HUOMIOON, että sopimuspuolet ovat sitoutuneet torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta ja lujittamaan terrorismin vastaista yhteistyötään 20 päivänä lokakuuta 2001 järjestetyssä Eurooppa-konferenssissa annetun julistuksen pohjalta,

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että tämä sopimus luo uudenlaisen ilmapiirin keskinäisille taloussuhteille ja ennen kaikkea kaupan ja investointien kehitykselle, jotka kaikki ovat olennaisen tärkeitä tekijöitä talouden rakenneuudistuksen ja nykyaikaistamisen kannalta,

OTTAVAT HUOMIOON, että Albania on sitoutunut lähentämään keskeisten alojen lainsäädäntönsä yhteisön säännöstöön ja panemaan nämä säädökset tosiasiallisesti täytäntöön,

OTTAVAT HUOMIOON, että yhteisö haluaa päättäväisesti tukea uudistusten toteuttamista ja hyödyntää tätä varten kattavan monivuotisen viiteohjelman pohjalta kaikkia saatavilla olevia yhteistyön sekä teknisen, rahoituksellisen ja taloudellisen avun välineitä,

VAHVISTAVAT, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kolmannen osan IV osaston soveltamisalaan kuuluvat tämän sopimuksen määräykset sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia erillisinä sopimuspuolina eivätkä osana Euroopan yhteisöä, kunnes Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti (tapauksen mukaan) ilmoittaa Albanialle, että määräykset sitovat sitä osana Euroopan yhteisöä Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti. Sama koskee myös Tanskaa mainittuihin sopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti,

PALAUTTAVAT MIELIIN, että Zagrebin huippukokouksessa edellytettiin vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvien maiden ja Euroopan unionin suhteiden lujittamista edelleen sekä alueellisen yhteistyön tehostamista,

PALAUTTAVAT MIELIIN, että Thessalonikin huippukokouksessa lujitettiin vakautus- ja assosiaatioprosessin asemaa Euroopan unionin ja Länsi-Balkanin maiden välisten suhteiden poliittisena kehyksenä ja korostettiin, että näiden maiden yhdentyminen Euroopan unioniin tapahtuu niiden yksilöllisen uudistustahdin ja saavutusten mukaan,

PALAUTTAVAT MIELIIN Brysselissä 27 päivänä kesäkuuta 2001 allekirjoitetun kaupan helpottamista ja vapauttamista koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa Albania sitoutui muiden alueen maiden kanssa neuvottelemaan sarjan kahdenvälisiä vapaakauppasopimuksia, joilla parannetaan alueen houkuttelevuutta investointikohteena ja sen mahdollisuuksia yhdyä maailmantalouteen,

PALAUTTAVAT MIELIIN Euroopan unionin halun liittää Albania mahdollisimman tiiviisti Euroopan poliittiseen ja taloudelliseen valtavirtaan ja toteavat, että maa on mahdollinen Euroopan unionin jäsen ehdokas Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaisesti sillä edellytyksellä, että se täyttää kesäkuussa 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat arviointiperusteet ja panee onnistuneesti täytäntöön tämän sopimuksen ja erityisesti sen alueellista yhteistyötä koskevat määräykset,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

1. Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Albanian välinen assosiaatio.
2. Tämän assosiaation tavoitteena on:
 - tukea Albanian pyrkimyksiä lujittaa demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta;
 - edistää Albanian poliittista, taloudellista ja institutionaalista vakauttamista sekä alueen vakauttamista;
 - luoda poliittiselle vuoropuhelulle asianmukainen kehys, joka mahdollistaa tiiviiden poliittisten suhteiden kehittämisen sopimuspuolten välille;
 - tukea Albanian pyrkimyksiä kehittää taloudellista ja kansainvälistä yhteistyötään muun muassa lainsäädäntönsä lähentämisellä yhteisön säännöstöön;
 - tukea Albanian pyrkimyksiä saattaa toimivaan markkinatalouteen siirtyminen päätökseen, edistää sopusointuisia taloussuhteita ja kehittää asteittain yhteisön ja Albanian välinen vapaakauppa-alue,
 - edistää alueellista yhteistyötä kaikilla tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Sopimuspuolten sisä- ja ulkopolitiikan perustan ja olennaisen osan tätä sopimusta muodostavat ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ilmaistujen ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa, Helsingin päätösasiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa määriteltyjen demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioitus, kansainvälisen oikeuden periaatteiden ja oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen sekä taloudellista yhteistyötä käsitelleen Bonnin ETY-kokouksen päätösasiakirjassa ilmaistut markkinatalouden periaatteet.

3 ARTIKLA

Kansainvälinen ja alueellinen rauha ja vakaus sekä hyvien naapuruussuhteiden kehittäminen ovat keskeisiä tekijöitä vakautus- ja assosiaatioprosessissa, johon viitataan 21 päivänä kesäkuuta 1999 annetuissa neuvoston päätelmissä. Tämä sopimus tehdään ja pannaan täytäntöön 29 päivänä huhtikuuta 1997 annettujen Euroopan unionin neuvoston päätelmien ja Albanian omien ansioiden perusteella.

4 ARTIKLA

Albania sitoutuu jatkamaan ja edistämään yhteistyötä ja hyviä naapuruussuhteita alueen muiden maiden kanssa, mikä tarkoittaa muun muassa asianmukaisia henkilöiden, tavaroiden, pääomien ja palvelujen liikkuvuutta koskevia keskinäisiä myönnytyksiä sekä erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden, korruption, rahanpesun, laittoman maahanmuuton ja huumekaupan, erityisesti ihmiskaupan ja huumausaineiden kaupan, torjuntaa koskevien yhteisen edun mukaisten hankkeiden kehittämistä. Tällainen sitoumus on keskeinen tekijä sopimuspuolten suhteiden ja yhteistyön kehittämisen kannalta ja lisää siten alueellista vakautta.

5 ARTIKLA

Sopimuspuolet vahvistavat terrorismin torjunnan ja tämä alan kansainvälisten velvoitteiden täyttämisen tärkeyden.

6 ARTIKLA

Assosiaatio pannaan täytäntöön asteittain ja toteutetaan täysimääräisesti enintään kymmenen vuoden pituisen, kahteen peräkkäiseen vaiheeseen jaetun siirtymäkauden aikana.

Näitä kahta vaihetta ei sovelleta IV osastoon, jolle vahvistetaan kyseisessä osastossa erillinen aikataulu.

Peräkkäisiin vaiheisiin jakamisen tarkoituksena on mahdollistaa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa koskeva kattava väliarviointi. Lainsäädännön lähentämisen ja lainvalvonnan alalla Albanian tarkoituksena on keskittyä ensimmäisessä vaiheessa VI osastossa tarkoitettuihin yhteisön säännösten keskeisiin osa-alueisiin ja vahvistaa niitä varten erityiset arviointiperusteet.

Sopimuksen 116 artiklan nojalla perustettu vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee säännöllisesti tämän sopimuksen soveltamista ja Albanian toteuttamia oikeudellisia, hallinnollisia, institutionaalisia ja taloudellisia uudistuksia johdanto-osan ja tässä sopimuksessa vahvistettujen yleisten periaatteiden pohjalta.

Ensimmäinen vaihe alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä. Viidentenä tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavana vuonna vakautus- ja assosiaationeuvosto arvioi Albanian edistymistä ja päättää, onko Albania edistynyt riittävästi toiseen vaiheeseen siirtymiseksi ja täyden assosiaation saavuttamiseksi. Lisäksi se päättää erityismääräyksistä, joita tarvitaan toista vaihetta varten.

7 ARTIKLA

Tämä sopimus on täysin asiaa koskevien WTO:n sääntöjen ja erityisesti GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan ja GATS-sopimuksen V artiklan mukainen, ja se pannaan täytäntöön niitä noudattaen.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

8 ARTIKLA

1. Sopimuspuolten poliittista vuoropuhelua kehitetään edelleen tämän sopimuksen puitteissa. Vuoropuhelu tukee ja lujittaa Euroopan unionin ja Albanian lähentymistä toisiinsa ja edistää tiiviiden yhteisvastuullisuuden perustuvien yhteyksien ja uusien yhteistyömuotojen syntymistä sopimuspuolten välille.

2. Poliittisen vuoropuhelun tarkoituksena on edistää erityisesti:

- Albanian täysimääräistä yhdentymistä demokraattisten valtioiden yhteisöön ja asteittaista lähentymistä Euroopan unioniin;
- sopimuspuolten näkökantojen lähestymistä kansainvälisissä kysymyksissä muun muassa asianmukaisen tietojenvaihdon kautta ja erityisesti kysymyksissä, joilla todennäköisesti on merkittäviä vaikutuksia sopimuspuoliin;
- alueellista yhteistyötä ja hyvien naapuruussuhteiden kehittämistä;
- Euroopan turvallisuutta ja vakautta koskevien yhteisten näkemysten syntymistä, myös niillä aloilla, jotka kuuluvat Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

3. Sopimuspuolet katsovat, että joukkotuhoseiden ja niiden kantolaitteiden leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä. Tästä syystä sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen panemalla kansallisella tasolla täytäntöön kansainvälisistä aseriisunta- ja asesulkusopimuksista johtuvat velvoitteensa ja noudattamalla niitä sekä muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteita täysimääräisesti. Sopimuspuolet sopivat, että tämä määräys on yksi sopimuksen olennaisista osista ja osa poliittista vuoropuhelua, joka tukee ja lujittaa näitä osia.

Lisäksi sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen:

- toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten asiakirjojen allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksesta riippuen ja niiden panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön;
- luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhoseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua, mukaan luettuna kaksikäyttöteknologian loppukäytön valvonta, ja johon sisältyy tehokkaita seuraamuksia vientivalvonnan laiminlyömisestä.

Tätä asiaa koskevaa poliittista vuoropuhelua käydään aluetasolla.

9 ARTIKLA

1. Poliittista vuoropuhelua käydään vakautus- ja assosiaationeuvostossa, jolla on yleinen vastuu kaikissa niissä kysymyksissä, jotka sopimuspuolet haluavat saattaa sen käsiteltäviksi.

2. Sopimuspuolten pyynnöstä poliittinen vuoropuhelu voidaan toteuttaa myös seuraavissa muodoissa:

- kokoukset, joita järjestetään tarvittaessa Albaniaa sekä Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltiota ja komissiota edustavien johtavien virkamiesten välillä;
- sopimuspuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen hyödyntäminen, mukaan luettuina asianmukaiset yhteydet kolmansissa maissa, Yhdistyneissä Kansakunnissa, ETYJ:ssä, Euroopan neuvostossa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla;
- kaikki muut keinot, joilla voidaan edistää poliittisen vuoropuhelun lujittamista, kehittämistä ja lisäämistä.

10 ARTIKLA

Parlamentarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 122 artiklassa perustetussa parlamentarisessa vakautus- ja assosiaatiovaliokunnassa.

11 ARTIKLA

Poliittista vuoropuhelua voidaan käydä monenvälisellä tasolla ja aluetasolla, jolloin siihen osallistuvat myös alueen muut maat.

III OSASTO

ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

12 ARTIKLA

Osana sitoutumistaan kansainväliseen ja alueelliseen rauhaan ja vakauteen sekä hyvien naapuruussuhteiden kehittämiseen Albania edistää aktiivisesti alueellista yhteistyötä. Yhteisö voi tukea teknisen avun ohjelmiensa avulla hankkeita, joilla on alueellinen tai rajat ylittävä ulottuvuus.

Aikoessaan lisätä yhteistyötään 13, 14 ja 15 artiklassa mainittujen maiden kanssa Albanian on ilmoitettava asiasta yhteisölle ja sen jäsenvaltioille ja neuvoteltava niiden kanssa X osaston määräysten mukaisesti.

Albanian on tarkasteltava kaikkien asianomaisten maiden kanssa tekemiään kahdenvälisiä sopimuksia tai tehtävä uusia sopimuksia sen varmistamiseksi, että ne ovat Brysselissä 27 päivänä kesäkuuta 2001 allekirjoitetun kaupan helpottamista ja vapauttamista koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan periaatteiden mukaisia.

13 ARTIKLA

Yhteistyö muiden vakautus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittaneiden maiden kanssa

Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen Albanian on aloitettava neuvottelut vakautus- ja assosiaatiosopimuksen jo allekirjoittaneen yhden tai useamman maan kanssa tehdäkseen alueellista yhteistyötä koskevat kahdenväliset yleissopimukset, joiden tavoitteena on laajentaa asianomaisten maiden välistä yhteistyötä.

Näiden yleissopimusten keskeiset osat ovat seuraavat:

- poliittinen vuoropuhelu,
- sopimuspuolten välisen vapaakauppa-alueen perustaminen asiaa koskevien WTO:n sääntöjen mukaisesti,
- työntekijöiden liikkuvuutta, sijoittautumisvapautta, palvelujen tarjoamista, maksuliikennettä ja pääomanliikkeitä sekä muita henkilöiden liikkuvuuteen liittyviä käytäntöjä koskevat vastavuoroiset myönnytykset, joiden taso vastaa tässä sopimuksessa vahvistettua tasoa,
- määräykset yhteistyöstä muilla aloilla ja erityisesti oikeus- ja sisäasioissa riippumatta siitä, kuuluvatko ne tämän sopimuksen soveltamisalaan.

Yleissopimuksissa annetaan tarpeen mukaan määräyksiä tarvittavien institutionaalisten mekanismien luomisesta.

Yleissopimukset on tehtävä kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Albanian halukkuutta kyseisten yleissopimusten tekemiseen pidetään edellytyksenä sen ja Euroopan unionin suhteiden jatkokehittämiselle.

Albanian on aloitettava vastaavanlaiset neuvottelut myös muiden alueen maiden kanssa heti, kun ne ovat allekirjoittaneet vakautus- ja assosiaatiosopimukset.

14 ARTIKLA

Yhteistyö muiden vakautus- ja assosiaatioprosessiin kuuluvien maiden kanssa

Albanian on tehtävä alueellista yhteistyötä muiden maiden kanssa, joita vakautus- ja assosiaatioprosessi koskee, joillakin tai kaikilla tämän sopimuksen kattamilla aloilla ja erityisesti yhteistä etua koskevissa asioissa. Tällaisen yhteistyön on oltava sopusoinnussa tämän sopimuksen periaatteiden ja tavoitteiden kanssa.

15 ARTIKLA

Yhteistyö Euroopan unionin jäsen ehdokkaina olevien maiden kanssa

1. Albania voi lisätä yhteistyötään ja tehdä alueellista yhteistyötä koskevan yleissopimuksen minkä tahansa Euroopan unionin ehdokasmaan kanssa kaikilla tämän sopimuksen piiriin kuuluvilla yhteistyöaloilla. Tällaisen yleissopimuksen tavoitteena olisi oltava Albanian ja kyseisen maan kahdenvälisen suhteen asteittainen yhdenmukaistaminen yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä kyseisen maan suhteiden vastaavien osien kanssa.

2. Albanian on aloitettava neuvottelut Turkin kanssa tehdäkseen molemminpuolisen edun mukaisen sopimuksen osapuolten välisen vapaakauppa-alueen perustamisesta GATT-sopimuksen XXIV artiklan mukaisesti ja vapauttaakseen sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen niiden välillä siten, että niiden taso vastaa tässä sopimuksessa vahvistettua tasoa GATS-sopimuksen V artiklan mukaisesti.

Neuvottelut on aloitettava mahdollisimman pian, jotta tällainen sopimus voidaan tehdä ennen 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden päättymistä.

IV OSASTO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

16 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Albania perustavat tämän sopimuksen, GATT 1994 -sopimuksen ja WTO:n määräysten mukaisesti asteittain vapaakauppa-alueen enintään kymmenen vuoden pituisen, tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkavan ajanjakson kuluessa. Tässä yhteydessä ne ottavat huomioon jäljempänä vahvistetut erityisvaatimukset.
2. Tavarat luokitellaan sopimuspuolten välisessä kaupassa yhdistetyn tavaranimikkeistön mukaisesti.
3. Perustulli, josta tässä sopimuksessa vahvistetut peräkkäiset tullialennukset lasketaan, on kunkin tuotteen osalta se, jota tosiasiassa yleisesti sovelletaan sopimuksen allekirjoittamista edeltävänä päivänä.
4. Tämän sopimuksen mukaisesti lasketut alennetut tullit, joita Albanian on sovellettava, pyöristetään kokonaislukuun yleisten aritmeettisen periaatteiden mukaisesti. Tästä syystä kaikki luvut, joiden desimaali on alle 50 (50 mukaan luettuna), on pyöristettävä alaspäin lähimpään kokonaislukuun, ja kaikki luvut, joiden desimaali on yli 50, on pyöristettävä ylöspäin lähimpään kokonaislukuun.

5. Jos tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ryhdytään yleisesti soveltamaan mitä tahansa tullialennusta ja erityisesti WTO:ssa käydyistä tariffineuvotteluista johtuvia alennuksia, nämä alennetut tullit korvaavat 3 kohdassa tarkoitettut perustullit siitä päivästä, josta alkaen kyseisiä alennuksia sovelletaan.

6. Yhteisö ja Albania ilmoittavat toisilleen perustullinsa.

I LUKU

TEOLLISUUSTUOTTEET

17 ARTIKLA

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhdistetyn nimikkeistön 25–97 ryhmässä lueteltuihin yhteisöstä ja Albaniasta peräisin oleviin tuotteisiin, lukuun ottamatta maataloutta koskevan sopimuksen (GATT 1994) liitteessä I olevan 1 kohdan ii alakohdassa lueteltuja tuotteita.

2. Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden kauppaa käydään sopimuspuolten välillä mainitun sopimuksen määräysten mukaisesti.

18 ARTIKLA

1. Albaniasta peräisin oleviin tuotteisiin yhteisössä sovellettavat tuontitullit poistetaan heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.
2. Albaniasta peräisin oleviin tuotteisiin yhteisössä sovellettavat tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

19 ARTIKLA

1. Muihin kuin liitteissä I lueteltuihin yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin Albaniassa sovellettavat tuontitullit poistetaan heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.
2. Liitteessä I lueteltuihin yhteisöstä peräisin oleviin tuotteisiin Albaniassa sovellettavia tuontitulleja alennetaan asteittain seuraavan aikataulun mukaisesti:
 - tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tuontitulli alennetaan 80 prosenttiin perustullista;
 - tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan ensimmäisen vuoden tammikuun 1 päivänä tuontitulli alennetaan 60 prosenttiin perustullista;

- tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan toisen vuoden tammikuun 1 päivänä tuontitulli alennetaan 40 prosenttiin perustullista;
 - tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kolmannen vuoden tammikuun 1 päivänä tuontitulli alennetaan 20 prosenttiin perustullista;
 - tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan neljännen vuoden tammikuun 1 päivänä tuontitulli alennetaan 10 prosenttiin perustullista;
 - tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan viidennen vuoden tammikuun 1 päivänä jäljellä olevat tuontitullit poistetaan.
3. Yhteisöstä peräisin oleviin tavaroihin Albaniassa sovellettavat tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet poistetaan heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

20 ARTIKLA

Yhteisö ja Albania poistavat heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kaikki tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavat maksut keskinäisestä kaupastaan.

21 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Albania poistavat heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kaikki vientitullit ja vaikutuksiltaan vastaavat maksut.
2. Yhteisö ja Albania poistavat heti tämän sopimuksen voimaantulopäivänä keskinäiset viennin määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet.

22 ARTIKLA

Albania ilmoittaa olevansa valmis alentamaan yhteisön kanssa käymässään kaupassa sovellettuja tulleja 19 artiklassa määrättyä nopeammin, jos sen yleinen taloudellinen tilanne ja asianomaisen toimialan tilanne tämän sallivat.

Vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee tätä tilannetta ja antaa asiaa koskevat suositukset.

23 ARTIKLA

Pöytäkirjassa nro 1 vahvistetaan yhdistetyn nimikkeistön 72 ja 73 ryhmään kuuluviin rauta- ja terästuotteisiin sovellettavat järjestelyt.

II LUKU

MAATALOUS JA KALASTUS

24 ARTIKLA

Määritelmä

1. Tämän luvun määräyksiä sovelletaan yhteisöstä tai Albaniasta peräisin olevien maatalous- ja kalastustuotteiden kauppaan.
2. 'Maatalous- ja kalastustuotteilla' tarkoitetaan yhdistetyn nimikkeistön 1–24 ryhmään kuuluvia tuotteita ja maataloutta koskevan sopimuksen (GATT 1994) liitteessä I olevan 1 kohdan ii alakohdassa lueteltuja tuotteita.
3. Tämä määritelmä sisältää 3 ryhmään, nimikkeisiin 1604 ja 1605 sekä alanimikkeisiin 0511 91, 2301 20 00 ja 1902 20 10 kuuluvat kalat ja kalastustuotteet.

25 ARTIKLA

Pöytäkirjassa nro 2 vahvistetaan siinä lueteltuihin jalostettuihin maataloustuotteisiin sovellettavat kauppajärjestelyt.

26 ARTIKLA

1. Yhteisö poistaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kaikki Albaniasta peräisin olevien maatalous- ja kalastustuotteiden tuontiin sovellettavat määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet.
2. Albania poistaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kaikki yhteisöstä peräisin olevien maatalous- ja kalastustuotteiden tuontiin sovellettavat määrälliset rajoitukset ja vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet.

27 ARTIKLA

Maataloustuotteet

1. Yhteisö poistaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tuontitullit ja vaikutuksiltaan vastaavat maksut, joita sovelletaan Albaniasta peräisin oleviin maataloustuotteisiin, lukuun ottamatta yhdistetyn nimikkeistön nimikkeisiin 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 ja 2204 kuuluvia tuotteita.

Kun kyse on yhdistetyn nimikkeistön 7 ja 8 ryhmään kuuluvista tuotteista, joista yhteisessä tullitariffissa ilmoitetaan arvotulli ja paljoustulli, tullien poistaminen koskee ainoastaan arvotulliosuutta.

2. Tämän sopimuksen voimaantulopäivästä yhteisö soveltaa tullittomuutta yhteisöön suuntautuvaan tuontiin Albaniasta peräisin olevien yhdistetyn nimikkeistön nimikkeisiin 1701 ja 1702 kuuluvien tuotteiden osalta 1 000 tonnin vuotuisen tariffikiintiön rajoissa.
3. Tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Albania:
 - a) poistaa liitteessä II a lueteltujen tiettyjen yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden tuontitullit;
 - b) alentaa asteittain liitteessä II b lueteltujen tiettyjen yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden tuontitulleja kyseisessä liitteessä kunkin tuotteen osalta esitetyn aikataulun mukaisesti;
 - c) poistaa liitteessä II c lueteltujen tiettyjen yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden tuontitullit kunkin tuotteen osalta mainitun tariffikiintiön rajoissa.
4. Pöytäkirjassa nro 3 vahvistetaan siinä tarkoitettuihin viineihin ja muihin väkeviin alkoholiin sovellettavat järjestelyt.

28 ARTIKLA

Kalat ja kalastustuotteet

1. Tämän sopimuksen voimaantulopäivänä yhteisö poistaa Albaniasta peräisin oleviin muihin kuin liitteessä III lueteltuihin kaloihin ja kalastustuotteisiin sovellettavat kaikki tullit. Liitteessä III lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan kyseisen liitteen määräyksiä.
2. Tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen Albania ei sovelle yhteisöstä peräisin oleviin kaloihin ja kalastustuotteisiin tulleja tai vaikutukseltaan niitä vastaavia maksuja.

29 ARTIKLA

Sopimuspuolten välisen maatalous- ja kalastustuotteiden kaupan määrän, tuotteiden poikkeuksellinen arkuuden, yhteisön yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan säännöt, Albanian maatalous- ja kalastuspolitiikan säännöt, maatalouden ja kalastuksen merkityksen Albanian taloudessa ja WTO:ssa käytävien monenvälisten kauppaneuvottelujen vaikutukset huomioon ottaen yhteisö ja Albania tarkastelevat vakautus- ja assosiaationeuvostossa kuuden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä tuotekohtaisesti, järjestelmällisesti ja vastavuoroisesti mahdollisuuksia myöntää toisilleen lisää myönnytyksiä maatalous- ja kalastustuotteiden kaupan vapauttamisen jatkamiseksi.

30 ARTIKLA

Tämän luvun määräykset eivät millään tavoin estä kumpaakaan sopimuspuolta soveltamasta yksipuolisesti tätä edullisempia toimenpiteitä.

31 ARTIKLA

Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 38 ja 43 artiklassa määrätään, jos toisen sopimuspuolen alueelta peräisin olevien tuotteiden tuonti, johon sovelletaan 25, 27 ja 28 artiklan mukaisesti myönnettyjä myönnytyksiä, aiheuttaa maatalous- ja kalastustuotteiden markkinoiden erityisen herkkyyden vuoksi vakavia häiriöitä toisen sopimuspuolen markkinoilla tai sen sisäisen sääntelyjärjestelmän toiminnalle, sopimuspuolet aloittavat välittömästi neuvottelut asianmukaisen ratkaisun löytämiseksi. Tätä ratkaisua odottaessa asianomainen sopimuspuoli voi toteuttaa tarpeellisina pitämiään toimenpiteitä.

III LUKU

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

32 ARTIKLA

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan kaikkien tuotteiden kauppaan sopimuspuolten välillä, ellei tässä luvussa tai pöytäkirjoissa nro 1, 2 ja 3 toisin määrätä.

33 ARTIKLA

Vallitsevan tilan säilyttäminen

1. Yhteisön ja Albanian välisessä kaupassa ei tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen oteta käyttöön uusia tuonti- tai vientitulleja tai vaikutukseltaan vastaavia maksuja eikä jo käytössä olevia koroteta.
2. Yhteisön ja Albanian välisessä kaupassa ei tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen oteta käyttöön uusia tuonnin tai viennin määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä eikä jo käytössä olevista tehdä entistä rajoittavampia.
3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan määräykset eivät millään tavoin rajoita Albanian ja yhteisön maatalouspolitiikan harjoittamista eivätkä toimenpiteiden toteuttamista tämän politiikan osana, sikäli kuin tämä ei vaikuta liitteissä II ja III esitettyyn tuontijärjestelmään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 26 artiklan mukaisesti myönnettyjen myönnytysten soveltamista.

34 ARTIKLA

Verosyrjinnän kieltäminen

1. Sopimuspuolet pidättyvät kaikista sisäistä verotusta koskevista toimenpiteistä tai käytännöistä, jotka suoraan tai välillisesti saattavat sopimuspuolen tuotteet ja vastaavat toisen sopimuspuolen alueelta peräisin olevat tuotteet keskenään eriarvoiseen asemaan, ja poistavat tällaiset toimenpiteet tai käytännöt, jos sellaisia nykyisin sovelletaan.

2. Toisen sopimuspuolen alueelle vietyjen tuotteiden sisäisten välillisten verojen palautuksen määrä ei saa olla suurempi kuin niistä kannettujen välillisten verojen määrä.

35 ARTIKLA

Tuontitullien poistamista koskevia määräyksiä sovelletaan myös fiskaalisiin tulleihin.

36 ARTIKLA

Tulliliitot, vapaakauppa-alueet ja raja-aluejärjestelyt

1. Tämä sopimus ei ole este tulliliittojen, vapaakauppa-alueiden tai rajakauppajärjestelyjen ylläpitämiselle tai perustamiselle, sikäli kuin ne eivät muuta tässä sopimuksessa määrättyjä kauppajärjestelyjä.
2. Tämä sopimus ei edellä 19 artiklassa yksilöityjen siirtymäkausien aikana vaikuta sellaisten tavaroiden liikkuvuutta koskevien erityisten etuuskohtelujärjestelyjen täytäntöönpanoon, joista joko määrätään yhden tai useamman jäsenvaltion ja Albanian aiemmin tekemissä rajasopimuksissa tai jotka ovat seurausta Albanian III osaston määräysten mukaisesti alueellisen kaupan edistämiseksi tekemistä kahdenvälisistä sopimuksista.

3. Sopimuspuolet neuvottelevat vakautus- ja assosiaationeuvostossa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista ja pyydettyä muista sopimuspuolten kolmansiin maihin soveltamaan kauppapolitiikkaan liittyvistä tärkeistä kysymyksistä. Erityisesti tapauksissa, joissa jokin kolmas maa liittyy yhteisöön, näitä neuvotteluja järjestetään sen varmistamiseksi, että tässä sopimuksessa ilmaistut yhteisön ja Albanian yhteiset edut otetaan huomioon.

37 ARTIKLA

Polkumyynti ja tuet

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolia toteuttamasta toimia kaupan suojaamiseksi tämän artiklan 2 kohdan ja 38 artiklan mukaisesti.
2. Jos sopimuspuoli toteaa, että sen ja toisen sopimuspuolen välisessä kaupassa harjoitetaan polkumyyntiä ja/tai myönnetään tasoittavia tukia, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tämän käytännön torjumiseksi GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamista koskevan WTO-sopimuksen, tukia ja tasoitustoimenpiteitä koskevan WTO-sopimuksen ja oman sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

38 ARTIKLA

Yleinen suojalauseke

1. Sopimuspuolten välillä sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan määräyksiä ja suojalausekkeista tehtyä WTO-sopimusta.
2. Jos tietyn toisen sopimuspuolen tuotteen tuonti toisen sopimuspuolen alueelle lisääntyy niin paljon ja sellaisissa olosuhteissa, että tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa:
 - vakavaa vahinkoa samankaltaisen tai suoraan kilpailevan tuotteen kotimaisille tuottajille tuovan sopimuspuolen alueella, tai
 - vakavia häiriöitä jollakin talouden osa-alueella tai vaikeuksia, jotka saattavat heikentää merkittävästi taloudellista tilannetta jollakin tuovan sopimuspuolen alueella,

tuova sopimuspuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.

3. Toisen sopimuspuolen tuontia koskevat kahdenväliset suojoimenpiteet eivät saa olla ankarampia kuin on tarpeen aiheutuneen ongelman korjaamiseksi, ja niiden on tavallisesti muodostuttava tämän sopimuksen mukaisesti kyseisen tuotteen tulliin kohdistettavien lisäalennusten lykkäämisestä tai tuotteen tullin korottamisesta samaan tuotteeseen sovellettavan suosituimmuustullin enimmäismäärään asti. Näihin toimenpiteisiin on liitettävä selkeät määräykset niiden asteittaisesta poistamisesta tietyn ennalta määrätyn ajan kuluessa eikä toimenpiteiden kesto saa ylittää yhtä vuotta. Erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotka kestävät kokonaisuudessaan enintään kolme vuotta. Tuotteeseen, jonka tuonnissa on aiemmin sovellettu kahdenvälisiä suojoimenpiteitä, ei saa kohdistaa suojoimenpiteitä vähintään kolmeen vuoteen aiemman toimenpiteen voimassaolon päättymisestä.

4. Tässä artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa ennen siinä määrättyjen toimenpiteiden toteuttamista tai mahdollisimman pian tapauksissa, joihin sovelletaan 5 kohdan b alakohtaa, yhteisön tai Albanian on toimitettava vakautus- ja assosiaationeuvostolle kaikki tarvittavat tiedot kummankin sopimuspuolen kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi.

5. Edellisten kohtien täytäntöön panemiseksi sovelletaan seuraavia määräyksiä:
 - a) Tässä artiklassa tarkoitettusta tilanteesta aiheutuvat ongelmat on saatettava vakautus- ja assosiaationeuvoston käsiteltäviksi, joka asiaa tarkasteltuaan voi tehdä niiden ratkaisemiseksi tarvittavat päätökset.

Jos vakautus- ja assosiaationeuvosto tai vievä sopimuspuoli ei ole tehnyt ongelman ratkaisevaa päätöstä tai mitään muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole saavutettu 30 päivän kuluessa siitä, kun asia saatettiin vakautus- ja assosiaationeuvoston käsiteltäväksi, tuova sopimuspuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ongelman korjaamiseksi tämän artiklan määräysten mukaisesti. Suojatoimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tässä sopimuksessa vahvistettujen järjestelyjen toiminnalle. GATT-sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekkeista tehdyn WTO-sopimuksen mukaisissa suojatoimenpiteissä on säilytettävä tämän sopimuksen nojalla myönnetty etuuskohtelun taso tai marginaali.

- b) Kun välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi ennakkoon tapahtuva tietojen antaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista, asianomainen sopimuspuoli voi tässä artiklassa yksilöidyissä tilanteissa soveltaa viipymättä väliaikaisia toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä tilanteen korjaamiseksi, ja sen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle sopimuspuolelle.

Suojatoimenpiteistä on ilmoitettava viipymättä vakautus- ja assosiaationeuvostolle, jossa niistä neuvotellaan säännöllisesti aikataulun laatimiseksi niiden poistamiselle heti, kun olosuhteet sen sallivat.

6. Jos yhteisö tai Albania soveltaa sellaisten tuotteiden tuontiin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan tässä artiklassa tarkoitettuja ongelmia, hallinnollista menettelyä, jonka tarkoituksena on saada nopeasti tietoja kaupankäynnin kehityksestä, sen on ilmoitettava tästä toiselle sopimuspuolelle.

39 ARTIKLA

Riittämätöntä tarjontaa koskeva lauseke

1. Jos tämän osaston määräysten noudattamisesta seuraa
 - a) elintarvikkeiden tai muiden vievälle sopimuspuolelle välttämättömien tuotteiden vakava puute, tai
 - b) sellaisen tuotteen jälleenvienti kolmanteen maahan, johon vievä sopimuspuoli soveltaa viennin määrällisiä rajoituksia, vientitulleja tai vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä tai maksuja, ja jos edellä esitetyt tilanteet aiheuttavat tai saattavat aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia vievälle sopimuspuolelle, kyseinen sopimuspuoli voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.
2. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tässä sopimuksessa vahvistettujen järjestelyjen toiminnalle. Näitä toimenpiteitä ei saa soveltaa tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään samojen edellytysten vallitessa, tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen, ja ne on poistettava, kun niiden ylläpitämisen edellytykset eivät enää täyty.

3. Ennen 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamista tai mahdollisimman pian tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa, yhteisön tai Albanian on toimitettava vakautus- ja assosiaationeuvostolle kaikki tarvittavat tiedot kummankin sopimuspuolen kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi. Sopimuspuolet voivat vakautus- ja assosiaationeuvostossa sopia mistä tahansa tarvittavista keinoista ongelmien ratkaisemiseksi. Jos sopimukseen ei päästä 30 päivän kuluessa siitä, kun asia saatettiin vakautus- ja assosiaationeuvoston käsiteltäväksi, vievä sopimuspuoli voi soveltaa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä asianomaisen tuotteen vientiin.
4. Kun välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi ennakkoon tapahtuva tietojen antaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista, yhteisö tai Albania voi soveltaa viipymättä varotoimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä tilanteen korjaamiseksi, ja sen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle sopimuspuolelle.
5. Tämän artiklan mukaisesti käyttöön otettavista toimenpiteistä on ilmoitettava viipymättä vakautus- ja assosiaationeuvostolle, jossa niistä neuvotellaan säännöllisesti tarkoituksena erityisesti aikataulun laatiminen niiden poistamiselle heti, kun olosuhteet sen sallivat.

40 ARTIKLA

Valtion monopolit

Albanian on mukautettava asteittain kaikki valtion kaupalliset monopolit varmistaakseen, että neljännen vuoden loppuun mennessä tämän sopimuksen voimaantulopäivästä tavaroiden hankinnan ja kaupan pitämisen edellytyksissä ei enää esiinny syrjintää jäsenvaltioiden ja Albanian kansalaisten välillä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi toteutetuista toimenpiteistä on ilmoitettava vakautus- ja assosiaationeuvostolle.

41 ARTIKLA

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, pöytäkirjassa nro 4 vahvistetaan alkuperäsäännöt tämän sopimuksen määräysten soveltamista varten.

42 ARTIKLA

Sallitut rajoitukset

Tämä sopimus ei estä sellaisten tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevien kieltojen tai rajoitusten soveltamista, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vuoksi, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi, tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai sopimuspuolten välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

43 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet sopivat, että hallinnollinen yhteistyö on välttämätöntä tämän osaston nojalla myönnetyn etuuskohtelun täytäntöönpanemiseksi ja valvomiseksi ja vahvistavat sitoutuvansa sääntöjenvastaisuuksien ja petosten torjuntaan tullialalla ja siihen liittyvissä asioissa.
2. Jos sopimuspuoli puolueettomien tietojen perusteella toteaa, että tämän osaston mukaista hallinnollista yhteistyötä on laiminlyöty ja/tai että sääntöjenvastaisuuksia tai petoksia ilmenee, asianomainen sopimuspuoli voi keskeyttää väliaikaisesti tämän artiklan mukaisesti myönnetyn etuuskohtelun yhdeltä tai useammalta tuotteelta.

3. Tässä artiklassa tarkoitetaan hallinnollisen yhteistyön laiminlyönnillä muun muassa:
- a) toistuvaa velvoitteiden noudattamatta jättämistä tuotteen (tuotteiden) alkuperäaseman tarkastamiseksi;
 - b) toistuvaa kieltäytymistä tai viivyttelyä alkuperäselvityksen jälkitarkastusta suoritettaessa ja/tai ilmoitettaessa kyseisen tarkastuksen tuloksia;
 - c) toistuvaa kieltäytymistä tai viivyttelyä luvan hankkimisessa hallinnolliseen yhteistyöhön liittyvien käyntien tekemiseksi asiakirjojen aitouden tai kyseisen etuuskohtelun myöntämisen kannalta merkityksellisten tietojen tarkastamiseksi.

Tässä artiklassa tarkoitettu sääntöjenvastaisuus tai petos voidaan havaita muun muassa silloin, kun sopimuspuolen tavanomaisen tuotantotason ja vientikapasiteetin ylittävä tavaroiden tuonnin nopea ja ilman riittävää perustetta tapahtuva kasvu voidaan yhdistää sääntöjenvastaisuutta tai petosta koskevaan puolueettomaan tietoon.

4. Väliaikaisen keskeyttämisen soveltamisedellytykset ovat seuraavat:
- a) Sopimuspuolen, joka on puolueettomien tietojen perusteella havainnut hallinnollisen yhteistyön laiminlyönnin ja/tai sääntöjenvastaisuuden tai petoksen, on viipymättä ilmoitettava vakautus- ja assosiaatiokomitealle havainnostaan ja sitä koskevista puolueettomista tiedoistaan ja aloitettava vakautus- ja assosiaatiokomiteassa kaikkeen asiaankuuluvaan tietoon ja puolueettomiin tuloksiin perustuvat neuvottelut, jotta löydettäisiin kummankin sopimuspuolen kannalta hyväksyttävissä oleva ratkaisu.
 - b) Kun sopimuspuolet ovat aloittaneet neuvottelut vakautus- ja assosiaatiokomiteassa eivätkä ole löytäneet hyväksyttävissä olevaa ratkaisua kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen tekemisestä, asianomainen sopimuspuoli voi keskeyttää väliaikaisesti kyseisen tuotteen (kyseisten tuotteiden) etuuskohtelun. Väliaikaisesta keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä vakautus- ja assosiaatiokomitealle.
 - c) Tässä artiklassa tarkoitettu väliaikainen keskeytys ei saa kestää pidempään kuin asianomaisen sopimuspuolen taloudellisten etujen suojaamiseksi on tarpeen. Sen kesto on enintään kuusi kuukautta, ja se voidaan uusia. Etuuskohtelun väliaikaisesta keskeytyksestä on ilmoitettava vakautus- ja assosiaatiokomitealle välittömästi sen voimaantulon jälkeen. Keskeytyksestä neuvotellaan vakautus- ja assosiaatiokomiteassa säännöllisin väliajoin, ja ensisijaisena tavoitteena on poistaa se heti, kun sen soveltamisen edellytykset eivät enää täyty.

5. Tehdessään vakautus- ja assosiaatiokomitealle 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettun ilmoituksen asianomaisen sopimuspuolen on julkaistava virallisessa lehdessään ilmoitus maahantuojille. Ilmoituksessa on täsmennettävä, että asianomaisen tuotteen osalta on havaittu puolueettomiin tietoihin perustuva hallinnollisen yhteistyön laiminlyönti ja/tai sääntöjenvastaisuus tai petos.

44 ARTIKLA

Jos toimivaltaiset viranomaiset tekevät virheen viennissä sovellettavan etuuskohtelujärjestelmän hallinnoinnissa ja varsinkin käsitteen "alkuperä tuotteet" määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä koskevan pöytäkirjan nro 4 määräysten soveltamisessa ja virhe aiheuttaa tuontitulleihin kohdistuvia seurauksia, seurauksista kärsivä sopimuspuoli voi pyytää vakautus- ja assosiaationeuvostoa tarkastelemaan mahdollisuuksia toteuttaa tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

45 ARTIKLA

Tämän sopimuksen soveltaminen ei rajoita yhteisön lainsäädännön soveltamista Kanariansaariin.

V OSASTO

TYÖNTEKIJÖIDEN LIIKKUVUUS, SIJOITTAUTUMINEN, PALVELUJEN TARJOAMINEN, JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMANLIIKKEET

I LUKU

TYÖNTEKIJÖIDEN LIIKKUVUUS

46 ARTIKLA

1. Jollei yksittäisissä jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu:
 - kansalaisuudeltaan albanialaisia työntekijöitä, jotka laillisesti työskentelevät jonkin jäsenvaltion alueella, ei saa heidän kansalaisuutensa perusteella syrjiä työehtojen, palkkauksen tai irtisanomisen osalta kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna;
 - laillisesti jossakin jäsenvaltiossa työskentelevän työntekijän aviopuolisolla ja lapsilla, jotka asuvat siellä laillisesti, on pääsy tämän jäsenvaltion työmarkkinoille mainitun työntekijän työluvan voimassaolon ajan; poikkeuksen muodostavat kausityöntekijät ja 47 artiklassa tarkoitettujen kahdenvälisten sopimusten perusteella saapuneet työntekijät, jollei mainituissa sopimuksissa toisin määrätä.

2. Albanian on myönnettävä 1 kohdassa tarkoitettu kohtelu alueellaan laillisesti työskenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, sekä näiden aviopuolisoille ja lapsille, jotka asuvat sen alueella laillisesti, jollei Albaniassa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu.

47 ARTIKLA

1. Jäsenvaltioiden työmarkkinatilanne huomioon ottaen ja jollei jäsenvaltioiden lainsäädännöstä ja voimassa olevista työntekijöiden liikkuvuutta koskevista säännöistä muuta johdu:

- jäsenvaltioiden kahdenvälisen sopimusten mukaisesti albanialaisille työntekijöille myöntämät työnsaantimahdollisuudet olisi säilytettävä, ja niitä olisi mahdollisuuksien mukaan parannettava;
- muut jäsenvaltiot tutkivat mahdollisuuksia vastaavien sopimusten tekemiseen.

2. Vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee muita mahdollisia parannuksia, mukaan luettuina mahdollisuudet päästä ammattikoulutukseen, jäsenvaltioissa voimassa olevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden ja yhteisön työmarkkinatilanteen.

48 ARTIKLA

1. Jäsenvaltioiden alueella laillisesti työskenteleviin Albanian kansalaisiin ja heidän maassa laillisesti oleskeleviin perheenjäseniinsä sovellettavan sosiaaliturvajärjestelmän yhteensovittamista varten vahvistetaan säännöt. Vakautus- ja assosiaationeuvoston päätöksellä, joka ei saa vaikuttaa kahdenvälisistä sopimuksista syntyviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jos kyseisissä sopimuksissa määrätään edullisemmasta kohtelusta, vahvistetaan tätä varten seuraavat määräykset:
 - kyseisten työntekijöiden kaikki eri jäsenvaltioissa täyttyneet vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet lasketaan yhteen vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuolemantapauksen perusteella maksettavia eläkkeitä tai elinkorkoja varten sekä kyseisten työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä terveydenhoitoa varten;
 - vanhuuden tai kuolemantapauksen taikka työtaturman, ammattitaudin tai niistä johtuvan työkyvyttömyyden perusteella maksettavat eläkkeet tai elinkorot ovat tuloharkintaisia etuuksia lukuun ottamatta vapaasti siirrettävissä velallisjäsenvaltion tai -valtioiden lainsäädännön mukaisesti sovellettavaan kurssiin;
 - asianomaiset työntekijät saavat perhelisiä edellä yksilöidyille perheenjäsenilleen.
2. Albanian myöntää 1 kohdan toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa täsmennetyin kohtelun kaltaisen kohtelun alueellaan laillisesti työskenteleville työntekijöille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, sekä heidän siellä laillisesti asuville perheenjäsenilleen.

II LUKU

SIJOITTAUTUMINEN

49 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovellettaessa tarkoitetaan:

- a) 'yhteisön yhtiöllä' tai 'Albanian yhtiöllä' yhtiötä, joka on jäsenvaltion tai Albanian lainsäädännön mukaisesti perustettu ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka yhteisön tai Albanian alueella.

Jos jäsenvaltion tai Albanian lainsäädännön mukaisesti perustetulla yhtiöllä kuitenkin on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Albanian alueella, yhtiötä pidetään yhteisön tai Albanian yhtiönä, jos sen toiminta liittyy tosiasiallisesti ja jatkuvasti jonkin jäsenvaltion tai Albanian talouteen;

- b) yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä;

- c) yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, jolla ei ole oikeushenkilön asemaa, mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön laajentuessa perustettu toimipaikka, jolla on oma johto ja aineelliset edellytykset käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa siten, että näiden kolmansien osapuolten ei tarvitse ottaa yhteyttä emoyhtiöön, vaikka ne ovatkin tietoisia tarvittaessa syntyvästä oikeussuhteesta emoyhtiöön, jonka pääkonttori on ulkomailla, vaan ne voivat harjoittaa liiketoimintaa tämän haarakonttorin muodostavan toimipaikan kanssa;
- d) 'sijoittautumisella':
- i) kansalaisten osalta oikeutta ryhtyä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi ja perustaa yrityksiä, erityisesti yhtiöitä, jotka ovat heidän tosiasiallisessa määräysvallassaan. Kansalaisten itsenäiseen ammatinharjoittamiseen ei sisälly oikeutta hakea tai vastaanottaa palkkatyötä toisen sopimuspuolen työmarkkinoilla tai päästä toisen sopimuspuolen työmarkkinoille. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta henkilöihin, jotka eivät ole täysin itsenäisiä ammatinharjoittajia;
- ii) yhteisön tai Albanian yhtiöiden osalta oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Albaniaan tai yhteisöön;
- e) 'toiminnalla' taloudellisen toiminnan harjoittamista;
- f) 'taloudellisella toiminnalla' periaatteessa teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa sekä pienyrittäjyyttä;

- g) 'yhteisön kansalaisella' ja 'Albanian kansalaisella' luonnollista henkilöä, joka on jonkin jäsenvaltion tai Albanian kansalainen;
- h) tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan kansainvälisessä meriliikenteessä, mukaan luettuina intermodaalikuljetukset, joihin sisältyy meriosuus, myös niihin jäsenvaltioiden tai Albanian kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Albanian ulkopuolelle, sekä meriliikenneyhtiöihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Albanian ulkopuolelle ja jotka ovat jonkin jäsenvaltion tai vastaavasti Albanian kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity kyseisessä jäsenvaltiossa tai Albaniassa niiden lainsäädännön mukaisesti;
- i) 'rahoituspalveluilla' liitteessä IV määritellyjä toimintoja. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi laajentaa tai muuttaa kyseisen liitteen soveltamisalaa.

50 ARTIKLA

1. Albania helpottaa alueellaan yhteisön yritysten ja kansalaisten harjoittamien liiketoimien aloittamista. Tätä tarkoitusta varten se takaa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen:
 - i) yhteisön yhtiöille sijoittautumisen osalta kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin sen omille yhtiöilleen tai kolmansien maiden yhtiöille myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi näistä on edullisempi, ja

- ii) yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden, jotka ovat jo sijoittautuneet Albaniaan, toiminnan osalta kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin Albanian omille yhtiöilleen ja sivuliikkeilleen tai kolmansien maiden yhtiöiden Albaniaan sijoittautuneille tytäryhtiöille ja sivuliikkeille myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi on edullisempi.
2. Sopimuspuolet eivät anna mitään uusia säännöksiä tai toteuta mitään uusia toimenpiteitä, joilla olisi syrjivä vaikutus yhteisön tai Albanian yhtiöiden sijoittautumiseen niiden alueelle tai yhtiöiden sijoittauduttua niiden toimintaan niiden omiin yhtiöihin verrattuna.
3. Tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät:
- i) Albanian yhtiöille sijoittautuessa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin jäsenvaltioiden omille yhtiöilleen tai kolmansien maiden yhtiöille myöntämä kohtelu, sen mukaan kumpi on edullisempi,
 - ii) jäsenvaltioiden alueelle sijoittautuneiden Albanian yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden toiminnan osalta kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin jäsenvaltioiden omille yhtiöilleen ja sivuliikkeilleen tai jäsenvaltioiden alueelle sijoittautuneiden kolmansien maiden yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille, sen mukaan kumpi on edullisempi.
4. Vakautus- ja assosiaationeuvosto vahvistaa viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä yksityiskohtaiset säännöt edellä annettujen määräysten ulottamisesta koskemaan molempien sopimuspuolten kansalaisten oikeutta ryhtyä taloudelliseen toimintaan itsenäisinä ammatinharjoittajina.

5. Sen estämättä, mitä tässä artiklassa määrätään:
- a) yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöillä ja sivuliikkeillä on tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen oikeus käyttää ja vuokrata kiinteää omaisuutta Albaniassa;
 - b) yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöillä on Albanian yhtiöinä myös oikeus hankkia ja omistaa kiinteää omaisuutta sekä julkishyödykkeiden/yhteishyödykkeiden, ei kuitenkaan luonnonvarojen, metsän eikä maa- ja metsätalousmaan, osalta samat oikeudet kuin Albanian yhtiöillä, jos nämä oikeudet ovat tarpeen harjoitettaessa sitä taloudellista toimintaa, jonka vuoksi sijoittautuminen on tapahtunut. Vakautus- ja assosiaationeuvosto vahvistaa seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä yksityiskohtaiset säännöt tämän kohdan mukaisten oikeuksien ulottamisesta koskemaan poissuljettuja aloja.

51 ARTIKLA

1. Jollei 50 artiklan määräyksistä muuta johdu ja lukuun ottamatta liitteessä IV määriteltyjä rahoituspalveluja, kumpikin sopimuspuoli voi säännellä yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumista ja toimintaa alueellaan, jos tämä sääntely ei johda toisen sopimuspuolen yhtiöiden ja kansalaisten syrjintään verrattuna sopimuspuolen omiin yhtiöihin ja kansalaisiin.

2. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muutoin määrätään, tämä sopimus ei rahoituspalvelujen osalta estä sopimuspuolia toteuttamasta vakautta ja luotettavuutta turvaavia toimenpiteitä, mukaan luettuina toimenpiteet, joilla suojellaan sijoittajia, tallettajia, vakuutusnottajia tai henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja, tai toimenpiteitä, joilla varmistetaan rahoitusjärjestelmän yhtenäisyys ja vakaus. Sopimuspuolet eivät saa käyttää näitä toimenpiteitä keinona tämän sopimuksen mukaisten velvoitteidensa välttämiseen.

3. Tämän sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että sopimuspuoli olisi velvoitettu paljastamaan yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

52 ARTIKLA

1. Tämän luvun määräyksiä ei sovelleta lento-, sisävesi- ja merikabotaasiliikenteeseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisen ilmailualueen perustamisesta tehdyn monenvälisen sopimuksen soveltamista.

2. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi antaa sijoittautumis- ja toimintaedellytysten parantamiseen tähtääviä suosituksia 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

53 ARTIKLA

1. Mitä 50 ja 51 artiklassa määrätään, ei estä sopimuspuolta soveltamasta erityisiä sääntöjä sellaisten toisen sopimuspuolen yhtiöiden sivuliikkeiden sijoittautumiseen ja toimintaan sen alueella, joita ei ole perustettu ensiksi mainitun sopimuspuolen alueella, jos nämä erityiset säännöt ovat perusteltuja sen vuoksi, että näissä sivuliikkeissä on oikeudellisia tai teknisiä eroja verrattuna ensiksi mainitun sopimuspuolen alueella perustettujen yhtiöiden sivuliikkeisiin; rahoituspalveluihin erityisiä sääntöjä voidaan soveltaa vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä syistä.
2. Kohtelun ero ei saa olla suurempi kuin mikä on ehdottomasti tarpeen tällaisten oikeudellisten tai teknisten erojen vuoksi tai rahoituspalvelujen osalta toiminnan vakauden ja luotettavuuden turvaamiseksi.

54 ARTIKLA

Helpottaakseen yhteisön kansalaisten ja Albanian kansalaisten pääsyä säänneltyihin ammatteihin sekä helpottaakseen näiden ammattien harjoittamista Albaniassa ja yhteisössä vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee, mitkä toimenpiteet ovat tarpeen tutkintotodistusten vastavuoroiseksi tunnustamiseksi. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet tätä varten.

55 ARTIKLA

1. Albanian tai vastaavasti yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai Albanian yhtiöllä on sijoittautumismaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti oikeus Albanian tai yhteisön alueella työllistää tai antaa tytäryhtiöidensä tai sivuliikkeidensä työllistää yhteisön jäsenvaltioiden tai Albanian kansalaisia, jos nämä henkilöt ovat tämän artiklan 2 kohdassa määriteltyjä keskeisissä tehtävissä toimivia henkilöitä ja ovat yksinomaan näiden yhtiöiden, tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden palveluksessa. Näiden työntekijöiden oleskelu- ja työlupa on voimassa ainoastaan työsuhteen keston ajan.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'organisaatiot', keskeisissä tehtävissä toimivia henkilöitä ovat seuraaviin ryhmiin kuuluvat, c alakohdassa määritellyt 'sisäisen siirron saaneet työntekijät', jos organisaatio on oikeushenkilö ja jos asianomaiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muita kuin pääosakkaita) vähintään mainittua siirtoa välittömästi edeltävän vuoden ajan:

- a) organisaatiossa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti vastaavat yksikön johtamisesta ja joita valvoo tai neuvoo pääasiassa yrityksen johtokunta tai osakkeenomistajat taikka näitä vastaavat tahot ja joiden toimenkuvaan kuuluu muun muassa:
- yksikön tai sen osaston taikka jaoksen johtaminen,
 - muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyn ohjaus ja valvonta,

- henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan tai irtisanomistaan koskevia suosituksia sekä toteuttaa muita henkilöstöä koskevia toimenpiteitä;
 - b) organisaatiossa työskentelevät henkilöt, joilla on yksikön toiminnalle, tutkimusvälineistön käytölle, teknologialle tai johtamiselle välttämätöntä erityisosaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksikölle ominaisen osaamisen lisäksi erityistä teknistä tietämystä vaativaan työhön tai ammattiin liittyvän pätevyyden korkea taso, mukaan luettuna luvanvaraisten ammattien harjoittajiin kuuluminen;
 - c) 'sisäisen siirron saanut työntekijä' on luonnollinen henkilö, joka työskentelee organisaatiossa sopimuspuolen alueella ja joka siirretään väliaikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen sopimuspuolen alueelle; organisaation päätoimipaikan on oltava sopimuspuolen alueella ja siirron on tapahduttava kyseisen organisaation yksikköön (sivuliike, tytäryhtiö), joka tosiasiallisesti harjoittaa vastaavaa taloudellista toimintaa toisen sopimuspuolen alueella.
3. Albanian kansalaisten pääsy yhteisön alueelle ja väliaikainen oleskelu siellä ja yhteisön kansalaisten pääsy Albanian alueelle ja väliaikainen oleskelu siellä sallitaan, jos nämä yhtiöiden edustajat ovat 2 kohdan a alakohdassa määritellyjä johtavassa asemassa olevia henkilöitä, jotka ovat vastuussa Albanian yhtiön tytäryhtiön tai sivuliikkeen perustamisesta johonkin yhteisön jäsenvaltioon tai yhteisön yhtiön tytäryhtiön tai sivuliikkeen perustamisesta Albaniaan, kun:
- kyseiset edustajat eivät harjoita suoraa myyntiä tai tarjoa palveluja, ja
 - yhtiön päätoimipaikka on yhteisön tai Albanian ulkopuolella, eikä sillä ole muita edustajia, toimistoja, sivuliikkeitä tai tytäryhtiöitä yhteisön kyseisessä jäsenvaltiossa tai Albaniassa.

56 ARTIKLA

Ensimmäisten viiden vuoden aikana tämän sopimuksen voimaantulosta Albania voi toteuttaa tämän luvun määräyksistä poikkeavia toimenpiteitä yhteisön yhtiöiden ja kansalaisten sijoittautumisen osalta, jos tietyllä tuotannonalalla:

- on tapahtumassa rakenneuudistus tai ilmenee vakavia vaikeuksia, erityisesti jos näistä aiheutuu vakavia yhteiskunnallisia ongelmia Albaniassa, tai
- Albanian yhtiöt tai kansalaiset menettävät koko markkinaosuutensa tai huomattavan osan siitä jollakin Albanian toimi- tai tuotannonalalla, tai
- alan kehitys on Albaniassa vasta alkamassa.

Tällaisiin toimenpiteisiin liittyy seuraavaa:

- i) niitä on lakattava soveltamasta viimeistään seitsemän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä,
- ii) niiden on oltava kohtuullisia ja tarpeen tilanteen korjaamiseksi, ja
- iii) ne eivät saa johtaa Albaniassa tietyn toimenpiteen toteuttamishetkellä jo toimivien yhteisön yhtiöiden tai kansalaisten syrjintään verrattuna Albanian omiin yhtiöihin tai kansalaisiin.

Suunnitellessaan ja soveltaessaan tällaisia toimenpiteitä Albanian on mahdollisuuksien mukaan myönnettävä yhteisön yhtiöille ja kansalaisille etuuskohtelu ja joka tapauksessa vähintään yhtä edullinen kohtelu kuin kolmansien maiden yhtiöille tai kansalaisille myönnetty kohtelu. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista Albanian on kuultava asiasta vakautus- ja assosiaationeuvostoa, ja se voi soveltaa toimenpiteitä aikaisintaan yhden kuukauden kuluttua siitä, kun se on ilmoittanut suunnittelemansa konkreettiset toimenpiteet vakautus- ja assosiaationeuvostolle, paitsi jos välittömiä toimenpiteitä vaativa korvaamaton vahinko on uhkaamassa, jolloin Albanian on kuultava vakautus- ja assosiaationeuvostoa heti, kun se on ottanut toimenpiteet käyttöön.

Kun viisi vuotta on kulunut tämän sopimuksen voimaantulopäivästä, Albania voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa tällaisia toimenpiteitä vain vakautus- ja assosiaationeuvoston luvalla ja sen määräämin ehdoin.

III LUKU

PALVELUJEN TARJOAMINEN

57 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet sitoutuvat seuraavien määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain palvelut, joita tarjoavat sellaiset yhteisön tai Albanian yhtiöt tai kansalaiset, jotka ovat sijoittautuneet toisen sopimuspuolen alueelle kuin palveluiden vastaanottaja.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun vapauttamisen yhteydessä sopimuspuolet sallivat sellaisten luonnollisten henkilöiden tilapäisen liikkuvuuden, jotka tarjoavat palveluja tai jotka ovat palvelujen tarjoajan palveluksessa 55 artiklan 2 kohdassa määritellyissä keskeisissä tehtävissä, mukaan luettuina luonnolliset henkilöt, jotka edustavat yhteisön tai Albanian yhtiöitä tai kansalaisia ja jotka haluavat saapua tilapäisesti maahan neuvotellakseen palvelujen myymisestä tai tehdäkseen palvelujen myyntiä koskevia sopimuksia palvelujen tarjoajan puolesta, edellyttäen, että nämä edustajat eivät harjoita suoraa myyntiä suurelle yleisölle eivätkä itse henkilökohtaisesti tarjoa palveluja.

3. Vakautus- ja assosiaationeuvosto toteuttaa tarvittavat toimenpiteet 1 kohdan määräysten panemiseksi täytäntöön asteittain viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Huomiota kiinnitetään sopimuspuolten edistymiseen lainsäädäntönsä lähentämisessä.

58 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet eivät toteuta mitään sellaisia toimenpiteitä tai toimia, joiden vuoksi sellaisten yhteisön tai Albanian kansalaisten tai yhtiöiden, jotka ovat sijoittautuneet toisen sopimuspuolen alueelle kuin palveluiden vastaanottaja, palvelujen tarjoamisen edellytykset muuttuvat merkittävästi rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen voimaantulopäivää edeltävänä päivänä.

2. Jos sopimuspuoli katsoo, että toisen sopimuspuolen tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen toteuttamalla toimenpiteillä aiheutetaan tilanne, joka on merkittävästi rajoittavampi palvelujen tarjonnan osalta kuin tämän sopimuksen voimaantulopäivän tilanne, kyseinen ensin mainittu sopimuspuoli voi esittää toiselle sopimuspuolelle neuvottelujen aloittamista asiasta.

59 ARTIKLA

Kuljetuspalvelujen tarjoamiseen yhteisön ja Albanian välillä sovelletaan seuraavia määräyksiä:

1. Sisämaaliikenteen osalta sopimuspuolten välistä suhdetta säännellään pöytäkirjassa nro 5 erityisesti rajoittamattoman maanteiden kauttakulkuliikenteen varmistamiseksi Albaniassa ja yhteisössä, syrjimättömyyden periaatteen tosiasialliseksi soveltamiseksi ja Albanian liikennealan lainsäädännön asteittaiseksi yhdenmukaistamiseksi yhteisön lainsäädännön kanssa.
2. Kansainvälisen meriliikenteen osalta sopimuspuolet sitoutuvat noudattamaan tosiasiallisesti periaatetta kaupallisin edellytyksin tapahtuvasta vapaasta pääsystä markkinoille ja liikenteeseen sekä noudattamaan turvallisuus- ja ympäristönormeja koskevia kansainvälisiä ja eurooppalaisia velvoitteita. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun, joka on kansainvälisen meriliikenteen olennainen piirre.
3. Soveltaessaan 2 kohdan periaatteita sopimuspuolet:
 - a) eivät jatkossa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin lastinjakoa koskevia lausekkeita;
 - b) poistavat heti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voisi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjontaan kansainvälisessä meriliikenteessä;

- c) myöntävät toisen sopimuspuolen kansalaisten tai yritysten liikennöimille laivoille vähintään samat etuudet kuin omille laivoilleen kansainvälisiin kauppasatamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja muiden meriliikenteen oheispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen ja tullipalvelujen sekä lastaukseen ja purkuun tarkoitettujen ankkuripaikkojen ja muiden tilojen osoittamisen osalta.
4. Jotta voitaisiin varmistaa sopimuspuolten välisten kuljetusten yhteensovitettu kehitys ja asteittainen vapauttaminen niiden molempien kaupallisten tarpeiden mukaisesti, sopimuspuolet neuvottelevat erityisen sopimuksen, jossa sovitaan vastavuoroista markkinoillepääsyä koskevista edellytyksistä lentoliikenteen alalla.
5. Ennen 4 kohdassa tarkoitetun sopimuksen tekemistä sopimuspuolet eivät toteuta mitään toimenpiteitä eivätkä ryhdy mihinkään toimiin, jotka ovat rajoittavampia tai syrjivämpiä kuin ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää käytössä olleet toimenpiteet tai toimet.
6. Albania mukauttaa lainsäädäntönsä, mukaan luettuina hallinnolliset, tekniset ja muut säännöt, yhteisössä sovellettavaan lento-, meri- ja sisämaaliikennettä koskevaan lainsäädäntöön siinä määrin kuin se on tarpeen edistettäessä vapauttamista ja sopimuspuolten vastavuoroista pääsyä markkinoille ja helpotettaessa matkustajien ja tavaroiden liikkuvuutta.
7. Vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee tämän luvun tavoitteiden toteuttamisessa saavutetun yleisen edistymisen huomioon ottaen keinoja, joilla voidaan luoda tarvittavat edellytykset palvelujen vapaan tarjonnan parantamiseksi lento- ja sisämaaliikenteessä.

IV LUKU

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMANLIIKKEET

60 ARTIKLA

Sopimuspuolet sitoutuvat Kansainvälisen valuuttarahaston perustamissopimuksen VIII artiklan mukaisesti hyväksymään kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa suoritettavat vaihtotaseeseen liittyvät maksut ja siirrot yhteisön ja Albanian välillä.

61 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet varmistavat tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden sellaisiin yhtiöihin kohdistuvissa suorissa sijoituksissa, jotka on perustettu vastaanottajamaan lainsäädännön mukaisesti, ja sijoituksissa, jotka on tehty V osaston II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden sijoitusten ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttamisen ja kotiuttamisen.
2. Sopimuspuolet varmistavat tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden, kun kyse on luotoista, jotka liittyvät liiketoimiin tai palveluihin, joissa jommankumman sopimuspuolen alueella asuva on osallisena, sekä rahoituslainoista ja -luotoista, joiden kesto on pidempi kuin yksi vuosi.

Tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen Albania antaa olemassa olevia menettelyjään täysimääräisesti ja tarkoituksenmukaisesti käyttäen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille luvan hankkia kiinteistöjä Albaniasta, ei kuitenkaan palvelukaupan yleissopimuksen (GATS-sopimuksen) mukaisessa Albanian erityissitoumuksia koskevassa aikataulussa vahvistettujen rajoitusten osalta. Tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeisten seitsemän vuoden kuluessa Albania mukauttaa lainsäädäntönsä asteittaisesti sen varmistamiseksi, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaiset saavat kiinteistöjä Albaniasta hankkiessaan yhtä edullisen kohtelun kuin Albanian kansalaiset. Vakautus- ja assosiaationeuvosto tarkastelee näiden rajoitusten asteittaista poistamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

Lisäksi sopimuspuolet varmistavat tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeisestä viidennestä vuodesta alkaen pääomien vapaan liikkuvuuden portfoliosijoitusten sekä kestoltaan vuotta lyhyempien rahoituslainojen ja -luottojen yhteydessä.

3. Sopimuspuolet eivät ota käyttöön yhteisön ja Albanian asukkaiden välisiin pääomanliikkeisiin ja juokseviin maksuihin liittyviä uusia rajoituksia, eivätkä tiukenna olemassa olevia määräyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

4. Jos pääomien liikkuvuus poikkeuksellisissa olosuhteissa yhteisön ja Albanian välillä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Albaniassa, yhteisö ja Albania voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Albanian välisen pääomaliikenteen osalta enintään yhden vuoden aikana, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 60 artiklan ja tämän artiklan määräyksiä.

5. Edellä olevilla määräyksillä ei rajoiteta sopimuspuolten elinkeinonharjoittajien oikeuksia hyötyä edullisemmasta kohtelusta, josta sopimuspuolia koskevissa voimassa olevissa kahden- tai monenvälisissä sopimuksissa saatetaan määrätä.

6. Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen pääomien liikkuvuutta yhteisön ja Albanian välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

62 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet toteuttavat tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kolmen ensimmäisen vuoden aikana toimenpiteitä, joilla luodaan tarvittavat edellytykset pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien yhteisön sääntöjen asteittaisen soveltamisen jatkamiselle.

2. Vakautus- ja assosiaationeuvosto määrittää tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä yksityiskohtaiset säännöt pääomanliikkeitä koskevien yhteisön sääntöjen täysimääräiseksi soveltamiseksi.

V LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

63 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella käyttöön otetuista rajoituksista muuta johdu.
2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka jommankumman sopimuspuolen alueella liittyy edes tilapäisesti julkisen vallan käyttöön.

64 ARTIKLA

Tämän osaston määräyksiä sovellettaessa mitkään tämän sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolia soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjoamista koskevia lakejaan ja asetuksiaan, jos niitä ei sovelleta tavalla, joka mitätöisi sopimuspuolelle tämän sopimuksen tietyn määräyksen perusteella kuuluvat edut tai heikentäisi niitä. Tämä määräys ei rajoita 63 artiklan määräysten soveltamista.

65 ARTIKLA

Tämän osaston määräyksiä sovelletaan myös Albanian yhtiöiden tai kansalaisten ja yhteisön yhtiöiden tai kansalaisten yhteiseen määräysvaltaan kuuluviin ja niiden yhdessä kokonaan omistamiin yhtiöihin.

66 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta veroetuksiin, joita sopimuspuolet antavat tai aikovat antaa tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tai muiden verojärjestelyjen perusteella.
2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita siten, että niillä estettäisiin sopimuspuolia hyväksymästä tai panemasta täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää verojen välttäminen tai kiertäminen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyjen sopimusten ja muiden verojärjestelyjen määräysten tai kansallisen verolainsäädännön säännösten mukaisesti.
3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita siten, että niillä estettäisiin jäsenvaltioita tai Albaniaa erottelemasta verolainsäädäntönsä asiaa koskevia määräyksiä soveltaessaan toisistaan verovelvollisia, jotka ovat keskenään eri tilanteessa erityisesti asuinpaikkansa suhteen.

67 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet pyrkivät mahdollisuuksien mukaan välttämään rajoittavien toimenpiteiden, myös tuontia rajoittavien toimenpiteiden, käyttöönottoa maksutasesyistä. Sopimuspuolen, joka ottaa käyttöön tällaisia toimenpiteitä, on mahdollisimman pian esitettävä toiselle sopimuspuolelle aikataulu niiden poistamiseksi.
2. Jos yhdellä tai useammalla jäsenvaltiolla tai Albanialla on maksutaseeseen liittyviä vakavia vaikeuksia tai tällaiset vaikeudet uhkaavat niitä välittömästi, yhteisö tai Albania, tapauksen mukaan, voi ottaa WTO-sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti käyttöön määräaikaista rajoittavia toimenpiteitä, mukaan luettuina tuontia rajoittavat toimenpiteet, jotka eivät saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen maksutasetilanteen korjaamiseksi. Tällöin yhteisön tai Albanian on ilmoitettava asiasta viipymättä toiselle sopimuspuolelle.
3. Rajoittavia toimenpiteitä ei saa soveltaa sijoituksiin liittyviin siirtoihin eikä etenään sijoitettujen tai uudelleen sijoitettujen varojen eikä niistä saatujen tulojen kotiuttamiseen.

68 ARTIKLA

Tämän osaston määräyksiä mukautetaan asteittain ottaen erityisesti huomioon palvelukaupan yleissopimuksen (GATS-sopimuksen) V artiklan vaatimukset.

69 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan sopimuspuolta soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen estettäessä sellaisten toimenpiteiden kiertäminen tämän sopimuksen määräyksillä, jotka koskevat kolmannen maan pääsyä kyseisen sopimuspuolen markkinoille.

VI OSASTO

LAKIEN LÄHENTÄMINEN, LAINVALVONTA JA KILPAILUSÄÄNNÖT

70 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet tunnustavat, että on tärkeätä lähentää Albanian voimassa olevaa lainsäädäntöä yhteisön lainsäädäntöön ja panna se täytäntöön tehokkaasti. Albania pyrkii kaikin tavoin varmistamaan, että sen voimassa olevat lait ja tuleva lainsäädäntö saatetaan asteittain yhdenmukaiseksi yhteisön säännösten kanssa. Albania varmistaa, että sen voimassa oleva ja tuleva lainsäädäntö pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja että sen noudattamista valvotaan.
2. Lainsäädännön lähentäminen alkaa tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä ja sopimuksen 6 artiklassa määritellyn siirtymäkauden loppuun mennessä se ulotetaan asteittain koskemaan kaikkia tässä sopimuksessa tarkoitettuja yhteisön säännösten osia.

3. Edellä 6 artiklassa määritellyn ensimmäisen vaiheen aikana lainsäädännön lähentämisessä keskitytään yhteisön sisämarkkinasäännösten perusosiin sekä muihin tärkeisiin aloihin kuten kilpailuun, teollis- ja tekijänoikeuksiin sekä kaupallisiin oikeuksiin, julkisiin hankintoihin, standardeihin ja varmentamiseen, rahoituspalveluihin, maa- ja meriliikenteeseen (erityisesti turvallisuus ja ympäristönormit sekä sosiaaliset näkökohdat), yhtiöoikeuteen, kirjanpitoon, kuluttajansuojaan, tietosuojaan, työterveyteen ja -turvallisuuteen sekä yhtäläisiin mahdollisuuksiin. Toisen vaiheen aikana Albania keskittyy yhteisön säännösten jäljellä oleviin osiin.

Lähentäminen toteutetaan Euroopan yhteisöjen komission ja Albanian keskenään sopiman ohjelman perusteella.

4. Albania määrittelee lisäksi yhteistyössä Euroopan yhteisöjen komission kanssa yksityiskohtaiset säännöt lainsäädännön lähentämisen täytäntöönpanon ja toteutettavien lainvalvontatoimien seurantaan varten.

71 ARTIKLA

Kilpailusäännöt ja muut taloutta koskevat määräykset

1. Seuraavat toimenpiteet ovat yhteensopimattomia tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan kanssa siltä osin kuin ne voivat vaikuttaa yhteisön ja Albanian väliseen kauppaan:
 - i) yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten väliset yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen;

- ii) yhden tai useamman yrityksen toimesta tapahtuva määrävän markkina-aseman väärinkäyttö yhteisön tai Albanian koko alueella tai merkittävällä osalla sitä;
- iii) valtiontuet, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua suosimalla tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä tuotteita.

2. Tämän artiklan vastaisia käytäntöjä arvioidaan yhteisössä sovellettavien kilpailusääntöjen, erityisesti Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 81, 82, 86 ja 87 artiklan, soveltamisesta johtuvien arviointiperusteiden sekä yhteisön toimielinten käyttöön ottamien tulkintavälineiden perusteella.

3. Sopimuspuolet varmistavat, että 1 kohdan i ja ii alakohdan täysimääräiseen soveltamiseen tarvittavat toimivaltuudet annetaan toiminnaltaan riippumattomalle julkiselle elimelle yksityisten ja julkisten sekä sellaisten yritysten osalta, joille on myönnetty erityisiä oikeuksia.

4. Albania perustaa neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta toiminnaltaan riippumattoman viranomaisen, jolla on 1 kohdan iii alakohdan täysimääräiseen soveltamiseen tarvittavat toimivaltuudet. Kyseisellä viranomaisella on oltava muun muassa toimivaltuudet hyväksyä valtiontukijärjestelmiä ja yksittäisiä tukiavustuksia 2 kohdan mukaisesti sekä määrätä sääntöjenvastaisesti myönnetty valtiontuki takaisinmaksettavaksi.

5. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa avoimuuden valtiontukien alalla muun muassa antamalla vuosittain toiselle sopimuspuolelle kertomuksen tai vastaavan, jossa noudatetaan valtiontukia koskevan yhteisön katsauksen menetelmiä ja esitystapaa. Sopimuspuoli antaa toisen sopimuspuolen pyynnöstä tietoja yksittäisistä valtiontukitapauksista.

6. Albania toteuttaa ennen 4 kohdassa tarkoitetun viranomaisen perustamista käyttöön otettujen tukijärjestelmien kattavan määrittelyn ja lähentää kyseiset tukijärjestelmät 2 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden mukaisesti viimeistään neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

7. Sovelletaessa 1 kohdan iii alakohdan määräyksiä sopimuspuolet sopivat, että tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavien kymmenen vuoden aikana Albanian myöntämien valtiontukien arvioinnissa otetaan huomioon, että Albaniaa pidetään samanlaisena alueena kuin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetut yhteisön alueet.

Viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä Albania esittää Euroopan yhteisöjen komissiolle BKT:tä henkeä kohti koskevat lukunsa NUTS II -tasolle yhdenmukaistettuina. Tämän jälkeen 4 kohdassa tarkoitettu viranomainen ja Euroopan yhteisöjen komissio arvioivat yhdessä Albanian alueiden tukikelpoisuuden ja niitä koskevat maksimaaliset tuki-intensiteetit laatiakseen alueellisen tukikartan asiaa koskevien yhteisön suuntaviivojen perusteella.

8. Kun kyse on edellä IV osaston II luvussa tarkoitetuista tuotteista:

- 1 kohdan iii alakohdan määräyksiä ei sovelleta;
- 1 kohdan i alakohdan vastaisia käytäntöjä arvioidaan yhteisön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 36 ja 37 artiklan ja niiden perusteella annettujen yhteisön erityissäädösten nojalla vahvistamien arviointiperusteiden mukaisesti.

9. Jos toinen sopimuspuolista katsoo, että tietty käytäntö on yhteensopimaton 1 kohdan kanssa, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet neuvoteltuaan asiasta vakautus- ja assosiaationeuvostossa tai 30 työpäivän kuluttua siitä, kun se on pyytänyt näitä neuvotteluja.

Tämän artiklan määräykset eivät estä kumpaakaan sopimuspuolta toteuttamasta GATT 1994 -sopimuksen ja tukia ja tasoitustoimenpiteitä koskevan WTO-sopimuksen tai asiaa koskevan sisäisen lainsäädännön asianomaisten artiklojen mukaisia polkumyynti- tai tasoitustoimenpiteitä, eivätkä ne millään tavoin vaikuta tällaisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

72 ARTIKLA

Julkiset yritykset

Albania soveltaa tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan kolmannen vuoden loppuun mennessä julkisiin yrityksiin ja yrityksiin, joille on myönnetty erityis- tai yksinoikeuksia, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 86 artiklan periaatteita.

Julkisiin yrityksiin siirtymäkauden aikana sovellettaviin erioikeuksiin ei sisälly mahdollisuutta ottaa käyttöön määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tuonnissa yhteisöstä Albaniaan.

73 ARTIKLA

Teollis- ja tekijänoikeudet sekä kaupalliset oikeudet

1. Sopimuspuolet vahvistavat tämän artiklan ja liitteen V määräysten mukaisesti pitävänsä tärkeänä teollis- ja tekijänoikeuksien sekä kaupallisten oikeuksien riittävää ja tehokasta suojaa sekä niiden noudattamisen varmistamista.
2. Albania toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä sen teollis- ja tekijänoikeuksien sekä kaupallisten oikeuksien suoja on yhteisössä vallitsevaa tasoa vastaavalla tasolla ja sillä on käytössään tehokkaat keinot näiden oikeuksien noudattamisen varmistamiseksi.
3. Albania sitoutuu liittymään neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä liitteessä V olevassa 1 kohdassa lueteltuihin teollis- ja tekijänoikeuksia sekä kaupallisia oikeuksia koskeviin monenvälisiin sopimuksiin. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi päättää Albanian velvoittamisesta liittymään kyseistä alaa koskeviin erityisiin monenvälisiin yleissopimuksiin.
4. Jos teollis- ja tekijänoikeuksien sekä kaupallisten oikeuksien alalla ilmenee kaupankäynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia, ne saatetaan kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä viipymättä vakautus- ja assosiaationeuvoston käsiteltäviksi molempia sopimuspuolia tyydyttävien ratkaisujen löytämiseksi.

74 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

1. Sopimuspuolet katsovat, että olisi suotavaa mahdollistaa pääsy julkisten hankintojen markkinoille vastavuoroisesti ja ketään syrjimättä, erityisesti WTO:n yhteydessä.

2. Albanian yhtiöt, riippumatta siitä, ovatko ne sijoittautuneet yhteisöön, voivat tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen osallistua julkisiin hankintamenettelyihin yhteisössä yhteisön hankintasäännösten mukaisesti ja yhtä edullisin ehdoin kuin yhteisön yhtiöt.

Edellä olevia määräyksiä sovelletaan myös yleishyödyllisten palvelujen alalla tehtäviin hankintasopimukseen heti, kun Albania on antanut säädökset, joilla otetaan käyttöön alaa koskevat yhteisön säännöt. Yhteisö tutkii määräajoin, onko Albania ottanut tällaiset säädökset tosiasiallisesti käyttöön.

3. Yhteisön yhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet Albaniaan, voivat viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä osallistua julkisiin hankintamenettelyihin Albaniassa julkisia hankintoja koskevan lain mukaisesti ja yhtä edullisin ehdoin kuin Albanian yhtiöt.

4. Vakautus- ja assosiaationeuvosto tutkii määräajoin, voisiko Albania myöntää kaikille yhteisön yhtiöille mahdollisuuden osallistua julkisiin hankintamenettelyihin Albaniassa.

Yhteisön yhtiöt, jotka ovat sijoittautuneet Albaniaan V osaston II luvun määräysten mukaisesti, voivat tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen osallistua julkisiin hankintamenettelyihin yhtä edullisin ehdoin kuin Albanian yhtiöt.

5. Julkisten hankintasopimusten toteuttamiseen liittyvään sijoittautumiseen, toimintaan ja palvelujen tarjoamiseen yhteisön ja Albanian välillä sekä työskentelyyn ja työntekijöiden liikkuvuuteen tässä yhteydessä sovelletaan 46–69 artiklan määräyksiä.

75 ARTIKLA

Standardointi, metrologia, akkreditointi ja vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Albania toteuttaa tarvittavat toimenpiteet saattaakseen lainsäädäntönsä asteittain yhdenmukaiseksi yhteisön teknisten määräysten ja standardointia, metrologiaa, akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien eurooppalaisten menettelyjen kanssa.

2. Tätä tarkoitusta varten sopimuspuolet ryhtyvät varhaisessa vaiheessa:

- edistämään yhteisön teknisten määräysten, eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöä;
- edistämään laadunvarmistuksen infrastruktuurin eli standardoinnin, metrologian, akkreditoinnin ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kehittämistä;

- edistämään Albanian osallistumista standardoinnin, vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, metrologian ja muiden vastaavien alojen erityisjärjestöjen (erityisesti CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET) toimintaan;
- tekemään tarvittaessa eurooppalaista vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia pöytäkirjoja sitten, kun Albanian lainsäädäntökehys ja menettelyt ovat riittävän yhdenmukaisia yhteisön lainsäädännön ja menettelyjen kanssa ja kun tarvittavaa asiantuntemusta on saatavilla.

76 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä saattaakseen Albanian kuluttajansuojan yhteisön vaatimuksia vastaavaksi. Tehokas kuluttajansuoja, jota tarvitaan markkinatalouden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi, edellyttää tarvittavien hallinnollisten perusrakenteiden kehittämistä markkinoiden valvontaa ja alan lainsäädännön noudattamisen valvontaa varten.

Tässä tarkoituksessa ja yhteiset etunsa huomioon ottaen sopimuspuolet ottavat tehtäväkseen seuraavien seikkojen edistämisen ja varmistamisen:

- aktiivinen kuluttajansuojapolitiikka yhteisön lainsäädännön mukaisesti;
- Albanian kuluttajansuojalainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön lainsäädännön kanssa;
- kuluttajien tehokas oikeusturva kulutushyödykkeiden laadun parantamiseksi ja asianmukaisten turvallisuusstandardien ylläpitämiseksi;
- sääntöjen noudattamisen valvonta toimivaltaisten viranomaisten toimesta ja valitusoikeuden takaaminen kuluttajille riitatapauksissa.

77 ARTIKLA

Työolot ja yhtäläiset mahdollisuudet

Albania yhdenmukaistaa asteittain työoloja ja erityisesti työterveyttä ja -turvallisuutta sekä naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan lainsäädäntönsä yhteisön lainsäädännön kanssa.

VII OSASTO

OIKEUS, VAPAUS JA TURVALLISUUS

I LUKU

JOHDANTO

78 ARTIKLA

Instituutioiden ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen

Sopimuspuolet kiinnittävät oikeus- ja sisäasioiden alan yhteistyössä erityistä huomiota oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseen ja instituutioiden vahvistamiseen kaikilla tasoilla sekä hallinnossa yleensä että erityisesti lainvalvonnan ja oikeudenkäytön piirissä. Yhteistyöllä pyritään erityisesti parantamaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja tehokkuutta, tehostamaan poliisin ja muiden lainvalvontaelinten toimintaa, tarjoamaan asianmukaista koulutusta sekä torjumaan korruptiota ja järjestäytyntä rikollisuutta.

79 ARTIKLA

Henkilötietojen suoja

Albania yhdenmukaistaa henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädäntönsä yhteisön lainsäädännön sekä muiden eurooppalaisten ja kansainvälisten yksityisyydensuojaa koskevien säännösten kanssa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä. Albania perustaa riippumattomia valvontaelimiä, joilla on riittävästi määrärahoja ja henkilöstöä, jotta ne pystyvät valvomaan tehokkaasti henkilötietojen suojaa koskevan kansallisen lainsäädännön noudattamista ja takaamaan sen noudattamisen. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

II LUKU

YHTEISTYÖ HENKILÖIDEN LIIKKUVUUDEN ALALLA

80 ARTIKLA

Viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymykset

Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymyksissä ja luovat toimintakehyksen näiden alojen yhteistyötä varten myös aluetasolla. Tässä yhteydessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan muita olemassa olevia alaa koskevia aloitteita.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja aloja koskeva yhteistyö perustuu sopimuspuolten keskinäisiin neuvotteluihin ja tiiviiseen koordinointiin. Sen puitteissa on annettava teknistä ja hallinnollista apua seuraavissa asioissa:

- lainsäädäntöä ja käytäntöjä koskeva tietojenvaihto,
- lainsäädäntöehdotusten laatiminen,
- instituutioiden toiminnan tehostaminen,
- henkilöstön koulutus,
- matkustusasiakirjojen luotettavuuden turvaaminen ja väärin asiakirjojen tunnistaminen,
- rajavalvonta.

Erityisiä yhteistyöaloja ovat:

- turvapaikkaoikeuden alalla sellaisen kansallisen lainsäädännön täytäntöönpano, joka täyttää vuonna 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja vuonna 1967 tehdyn New Yorkin pöytäkirjan vaatimukset ja varmistaa siten palauttamiskieltoa koskevan periaatteen noudattamisen sekä turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten muiden oikeuksien kunnioittamisen,
- laillisen maahanmuuton alalla maahanpääsyä koskevat säännöt ja maahan päästetyn henkilön oikeudet ja asema. Maahanmuuton osalta sopimuspuolet sopivat myöntävänsä oikeudenmukaisen kohtelun alueellaan laillisesti asuville muiden maiden kansalaisille ja harjoittavansa kotouttamispolitiikkaa, jonka tavoitteena on turvata kyseisille henkilöille samanveroiset oikeudet ja velvollisuudet kuin niiden omilla kansalaisilla on.

81 ARTIKLA

Laittoman maahanmuuton estäminen ja valvonta sekä takaisinotto

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi. Tätä varten sopimuspuolet sopivat, että Albania ja jäsenvaltiot pyydettäessä ja ilman lisämuodollisuuksia
 - ottavat takaisin alueillaan laittomasti oleskelevat kansalaisensa,
 - ottavat takaisin alueillaan laittomasti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt, jotka ovat saapuneet Albanian alueelle jonkin jäsenvaltion kautta tai jostakin jäsenvaltiosta tai jonkin jäsenvaltion alueelle Albanian kautta tai Albaniasta.
2. Euroopan unionin jäsenvaltiot ja Albania myöntävät kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyystodistukset ja tarjoavat heille näihin tarkoituksiin tarvittavat hallinnolliset palvelut.
3. Kansalaisten sekä kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden takaisinottoa koskevat erityiset menettelyt on vahvistettu 14 päivänä huhtikuuta 2005 allekirjoitetussa ilman lupaa oleskelevien henkilöiden takaisinottoa koskevassa Euroopan yhteisön ja Albanian välisessä sopimuksessa.
4. Albania sitoutuu tekemään takaisinottosopimuksia vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvien maiden kanssa ja ryhtymään tarvittaviin toimiin tässä artiklassa tarkoitettujen kaikkien takaisinottosopimusten joustavan ja nopean täytäntöönpanon varmistamiseksi.
5. Vakautus- ja assosiaationeuvosto selvittää, mitä muita toimenpiteitä sopimuspuolet voivat yhdessä toteuttaa estääkseen ja valvoakseen laitonta maahanmuuttoa, ihmiskauppa ja laittomat maahanmuuttoverkostot mukaan luettuina.

III LUKU

YHTEISTYÖ RAHANPESUN, TERRORISMIN RAHOITUKSEN, LAITTOMIEN
HUUMAUSAINIEN JA TERRORISMIN TORJUNNASSA

82 ARTIKLA

Rahanpesu ja terrorismin rahoitus

1. Sopimuspuolet tekevät tiivistä yhteistyötä estääkseen rahoitusjärjestelmiensä käytön rikollisesta toiminnasta yleensä ja erityisesti huumausainerikoksista saadun rahallisen hyödyn pesuun sekä terrorismin rahoittamiseen.
2. Tämän alan yhteistyöhön voi kuulua hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on edistää säännösten täytäntöönpanoa ja varmistaa sellaisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevien asianmukaisten normien ja toimintatapojen tehokas soveltaminen, jotka vastaavat yhteisön ja tämän alan kansainvälisten elinten, erityisesti rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (FATF), hyväksymiä normeja ja toimintatapoja.

83 ARTIKLA

Laittomia huumausaineita koskeva yhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät toimivaltansa rajoissa yhteistyötä varmistaakseen, että niiden huumausaineita koskeva lähestymistapa on tasapainoinen ja yhtenäistetty. Alan politiikalla ja toimilla pyritään vähentämään laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää ja varmistamaan huumausaineiden kemiallisten lähtöaineiden tehokkaampi valvonta.
2. Sopimuspuolet sopivat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavista yhteistyömenetelmistä. Toteutettavat toimet perustuvat yhdessä sovittuihin, EU:n huumausainestrategiaa noudatteleviin periaatteisiin.

84 ARTIKLA

Terrorismin torjunta

Sopimuspuolet sopivat lakiensa ja asetustensa sekä niiden kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti, joiden osapuolia ne ovat, tekevänsä yhteistyötä terroritekojen ja niiden rahoituksen estämiseksi ja tukahduttamiseksi erityisesti silloin, kun niihin liittyy rajat ylittävää toimintaa:

- terroritekojen kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle aiheuttamasta uhkasta annetun Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1373 (2001) sekä muiden asiaa koskevien Yhdistyneiden Kansakuntien päätöslauselmien, kansainvälisten sopimusten ja oikeudellisten välineiden täysimääräisen täytäntöönpanon yhteydessä,
- vaihtamalla tietoja terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti,

- vaihtamalla kokemuksia terrorismin torjunnan keinoista ja menetelmistä, teknisistä seikoista ja koulutuksesta sekä terrorismin ehkäisemisestä.

IV LUKU

YHTEISTYÖ RIKOSASIOISSA

85 ARTIKLA

Järjestäytyneen rikollisuuden ja muiden laittomien toimien estäminen

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä muun muassa seuraavien rikollisten ja laittomien toimien torjumiseksi ja estämiseksi, riippumatta siitä, kuuluvatko ne järjestäytyneeseen rikollisuuteen:

- ihmisten salakuljetus ja ihmiskauppa,
- laitton taloudellinen toiminta, erityisesti rahan väärentäminen ja laittomat liiketoimet, jotka liittyvät esimerkiksi teollisuusjätteisiin tai radioaktiivisiin aineisiin, sekä liiketoimet, jotka liittyvät laittomiin tuotteisiin tai tuoteväärennöksiin,
- sekä yksityisen että julkisen sektorin korruptio, erityisesti jos se liittyy vaikeaselkoiisiin hallintokäytäntöihin,
- veropetokset,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa,
- salakuljetus,
- laitton asekauppa,

- asiakirjaväärennökset,
- laitton autokauppa,
- tietoverkkorikollisuus.

Järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi edistetään alueellista yhteistyötä ja tunnustettujen kansainvälisten standardien noudattamista.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖPOLITIIKAT

86 ARTIKLA

Yleiset määräykset yhteistyöpolitiikoista

1. Yhteisö ja Albania aloittavat tiiviin yhteistyön, jonka tarkoituksena on edistää Albanian kehitys- ja kasvumahdollisuuksia. Yhteistyöllä vahvistetaan olemassa olevia taloussuhteita mahdollisimman laajalla pohjalla molempien sopimuspuolten etujen mukaisesti.
2. Poliitikat ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään Albanian kestävästä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä. Näiden politiikkojen yhteydessä olisi varmistettava, että myös ympäristöasiat otetaan alusta alkaen täysin huomioon ja että ne vastaavat sopusointuisten yhteiskunnallisen kehityksen vaatimuksia.

3. Yhteistyöpolitiikat liitetään osaksi alueellista yhteistyökehystä. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan kannustaa Albanian ja sen naapurimaiden, myös yhteisön jäsenvaltioiden, yhteistyötä ja siten edistää alueen vakautta. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi määrittellä, mitkä jäljempänä kuvatuista yhteistyöpolitiikoista tai niiden osana toteutettavista toimista ovat ensisijaisia.

87 ARTIKLA

Talous- ja kauppapolitiikka

1. Yhteisö ja Albania helpottavat talousuudistusta yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on lisätä tietämystä niiden talouksien perusteista sekä talouspolitiikan laatimisesta ja toteuttamisesta markkinataloudessa.
2. Albanian viranomaisten pyynnöstä yhteisö voi tukea Albaniaa sen pyrkiessä luomaan toimivaa markkinataloutta ja lähentämään asteittain politiikkoja taloudelliseen vakauteen pyrkiviin talous- ja rahaliiton politiikkoihin.
3. Yhteistyöllä pyritään myös parantamaan oikeusturvaa liiketoiminnassa vakaan ja syrjimättömän kaupan sovellettavan oikeudellisen kehyksen avulla.
4. Tämän alan yhteistyöhön kuuluu Euroopan talous- ja rahaliiton periaatteita ja toimintaa koskeva epävirallinen tietojenvaihto.

88 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Sopimuspuolten välisessä yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin tilastoja koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin. Tavoitteena on erityisesti kehittää tehokas ja kestävä tilastojärjestelmä, jonka avulla voidaan toimittaa vertailukelpoisia, luotettavia, objektiivisia ja tarkkoja tilastotietoja Albanian siirtymäprosessin ja uudistusten suunnittelua ja seurantaan varten. Sen ansiosta Albanian tilastokeskus pystyy paremmin tyydyttämään sekä julkishallinnon että yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvien kansallisten ja kansainvälisten asiakkaidensa tarpeet. Tilastointijärjestelmän on oltava Yhdistyneiden Kansakuntien tilastointia koskevien peruseriaatteiden, eurooppalaisia tilastoja koskevien käytännesääntöjen ja eurooppalaisen tilastointilainsäädännön mukainen, ja sitä on kehitettävä vastaamaan tilastointia koskevan yhteisön säännösten vaatimuksia.

89 ARTIKLA

Pankki-, vakuutus- ja muut rahoituspalvelut

Sopimuspuolten välisessä yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin pankki-, vakuutus- ja muita rahoituspalveluja koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä tarkoituksenaan luoda ja kehittää asianmukaiset puitteet Albanian pankki-, vakuutus- ja rahoituspalvelujen alan edistämiseksi.

90 ARTIKLA

Yhteistyö tilintarkastuksen ja varainhoidon valvonnan alalla

Sopimuspuolten välisessä yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin julkisen varainhoidon sisäistä valvontaa ja ulkoista tilintarkastusta koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin. Yhteistyöllä pyritään erityisesti kehittämään Albaniaan tehokkaat järjestelmät julkisen varainhoidon sisäistä valvontaa ja ulkoista tilintarkastusta varten kansainvälisesti hyväksytyjen standardien ja menetelmien sekä EU:n parhaiden käytänteiden pohjalta.

91 ARTIKLA

Sijoitusten edistäminen ja suoja

Sijoitusten edistämistä ja suojaa koskevan yhteistyön tavoitteena on luoda sopimuspuolten toimivallan rajoissa suotuisat edellytykset sekä kotimaisille että ulkomaisille yksityisille sijoituksille, mikä on keskeisessä asemassa Albanian talouden ja teollisuuden elvyttämisen kannalta.

92 ARTIKLA

Teollisuusyhteistyö

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää Albanian teollisuuden ja yksittäisten tuotannonalojen nykyaikaistamista ja rakenneuudistusta sekä talouden alan toimijoiden välistä teollisuusyhteistyötä pitäen tässä yhteydessä tavoitteena yksityisen sektorin vahvistamista, millä varmistetaan ympäristön suojelu.
2. Teollisuusyhteistyötä koskevissa aloitteissa otetaan huomioon molempien sopimuspuolten määrittämät painopistealueet. Niissä huomioidaan teollisuuden kehitykseen liittyvät alueelliset näkökohdat ja edistetään tarvittaessa valtioiden välisiä kumppanuussuhteita. Aloitteilla on erityisesti pyrittävä luomaan yrityksille sopiva toimintakehys, parantamaan liikkeenjohdollista osaamista ja taitotietoa sekä edistämään markkinoita, niiden avoimuutta ja yritysten toimintaolosuhteita.
3. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon yhteisön säännöstö teollisuuspolitiikan alalla.

93 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

Tämän alan yhteistyöllä pyritään kehittämään ja vahvistamaan yksityisen sektorin pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä), ja siinä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon pk-yrityksiä koskevan yhteisön säännöstön ensisijaiset alat sekä pienyrityksiä koskevassa eurooppalaisessa peruskirjassa vahvistetut periaatteet.

94 ARTIKLA

Matkailu

1. Matkailualan yhteistyöllä pyritään vahvistamaan pääasiassa matkailua koskevaa tiedonkulkua (kansainvälisten verkkojen, tietopankkien ym. avulla) ja siirtämään taitotietoa (koulutuksen, henkilövaihdon ja seminaarien avulla). Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tätä alaa koskeva yhteisön säännöstö.
2. Yhteistyö liitetään osaksi alueellista yhteistyökehystä.

95 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouden raaka-aineita jalostava teollisuus

Sopimuspuolten välisessä yhteistyössä keskitytään tiettyihin maataloutta koskevan yhteisön säännöstön ensisijaisiin aloihin. Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti Albanian maatalouden ja maatalouden raaka-aineita jalostavan teollisuuden nykyaikaistaminen ja rakenneuudistus sekä maan lainsäädännön ja käytäntöjen asteittainen lähentäminen yhteisön sääntöihin ja normeihin.

96 ARTIKLA

Kalastus

Sopimuspuolet selvittävät mahdollisuuksia yksilöidä yhteisen edun mukaisia kalatalouden aloja. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tietyt ensisijaiset alat, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön kalastusalalla mukaan luettuna kalavarojen hoitoa ja säilyttämistä koskevien kansainvälisten ja alueellisten kalastusjärjestöjen sääntöjä koskevien kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen.

97 ARTIKLA

Tulli

1. Sopimuspuolet aloittavat tämän alan yhteistyön taatakseen kaupan alalla vahvistettavien määräysten noudattamisen ja lähentääkseen Albanian tullijärjestelmän yhteisön järjestelmään helpottaen siten tässä sopimuksessa suunniteltuja vapauttamistoimenpiteitä ja Albanian tullilainsäädännön asteittaista lähentämistä yhteisön säännöstöön.
2. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tulliasioita koskevan yhteisön säännösten ensisijaiset alat.
3. Pöytäkirjassa nro 6 vahvistetaan sopimuspuolten keskinäistä hallinnollista avunantoa koskevat säännöt tullialalla.

98 ARTIKLA

Verotus

1. Sopimuspuolet aloittavat veroalan yhteistyön ja toteuttavat sen yhteydessä muun muassa toimenpiteitä, joiden tavoitteena on verojärjestelmän uudistaminen, verohallinnon nykyaikaistaminen veronkannon tehostamiseksi ja veropetosten torjunta.
2. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon verotusta ja haitallisen verokilpailun torjumista koskevan yhteisön säännösten ensisijaiset alat. Tältä osin sopimuspuolet pitävät tärkeänä avoimuuden parantamista ja tietojenvaihtoa Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Albanian välillä, jotta voitaisiin helpottaa veronkierron estämiseen tähtäävien toimenpiteiden toteuttamista. Lisäksi sopimuspuolet neuvottelevat keskenään tämän sopimuksen voimaantulopäivästä poistaakseen haitallisen verokilpailun Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja Albanian väliltä tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi yritysverotuksen alalla.

99 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä helpottaakseen Albanian työllisyyspolitiikan uudistusta osana talousuudistusten ja taloudellisen yhdentymisen tehostamista. Yhteistyöllä pyritään myös tukemaan Albanian sosiaaliturvajärjestelmän mukauttamista uusiin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaatimuksiin, ja siihen kuuluu Albanian lainsäädännön mukauttaminen työolojen sekä naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien osalta sekä työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tason parantaminen lähtökohtana yhteisössä vallitseva suojelutaso.
2. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tietyt ensisijaiset alat, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön tällä alalla.

100 ARTIKLA

Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan parantaa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen sekä nuorisopolitiikan ja -työn tasoa Albaniassa. Korkea-asteen koulutusjärjestelmien osalta painotetaan Bolognan julistuksen tavoitteiden saavuttamista.

2. Sopimuspuolten yhteistyöllä pyritään myös varmistamaan, että kaiken tasoiseen koulutukseen on Albaniassa mahdollista päästä sukupuolesta, ihonväristä, etnisestä alkuperästä tai uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta.
3. Yhteisön koulutusalan ohjelmilla ja välineillä pyritään osaltaan kehittämään Albanian koulutusrakenteita ja -toimia.
4. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tietyt ensisijaiset alat, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön tällä alalla.

101 ARTIKLA

Kulttuurialan yhteistyö

Sopimuspuolet sitoutuvat edistämään kulttuurialan yhteistyötä. Yhteistyön tarkoituksena on muun muassa lisätä yksilöiden, yhteisöjen ja kansojen keskinäistä ymmärtämystä ja arvostusta. Sopimuspuolet sitoutuvat myös tekemään yhteistyötä edistääkseen kulttuurista monimuotoisuutta erityisesti kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä tehdyn Unescon yleissopimuksen puitteissa.

102 ARTIKLA

Audiovisuaalialan yhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä Euroopan audiovisuaaliteollisuuden edistämiseksi ja yhteistuotannon lisäämiseksi elokuva- ja televisioalalla.
2. Yhteistyö voi käsittää muun muassa toimittajien ja muiden viestintäalan ammattilaisten koulutusohjelmat ja -palvelut sekä teknisen avun julkisille ja yksityisille tiedotusvälineille niiden riippumattomuuden ja ammattimaisuuden kehittämiseksi sekä yhteyksien edistämiseksi eurooppalaisiin tiedotusvälineisiin.
3. Albania mukauttaa rajat ylittävän lähetystoiminnan sisältöä säätelevät politiikkansa yhteisön vastaaviin politiikkoihin ja yhdenmukaistaa lainsäädäntönsä yhteisön säännösten kanssa. Albania kiinnittää erityistä huomiota satelliittiteitse, maanpäällisen verkon tai kaapelin kautta lähetettävien ohjelmien tekijänoikeuksien hankintaan liittyviin kysymyksiin.

103 ARTIKLA

Tietoyhteiskunta

1. Yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin tietoyhteiskuntaa koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin. Sillä tuetaan lähinnä tätä alaa koskevien politiikkojen ja lainsäädännön asteittaista yhdenmukaistamista yhteisön politiikan ja lainsäädännön kanssa.

2. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä myös tietoyhteiskunnan kehittämiseksi edelleen Albaniassa. Yleisenä tavoitteena on valmistella yhteiskuntaa kokonaisuudessaan digitaaliaikaan, houkutella sijoituksia ja varmistaa verkkojen ja palvelujen yhteentoimivuus.

104 ARTIKLA

Sähköisen viestinnän verkot ja palvelut

1. Yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin ensisijaisiin aloihin, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön tällä alalla.
2. Sopimuspuolet lujittavat yhteistyötä erityisesti sähköisen viestinnän verkkojen ja niihin liittyvien palvelujen alalla pitäen lopullisena tavoitteenaan sitä, että Albania ottaa käyttöön näitä aloja koskevan yhteisön säännöston yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

105 ARTIKLA

Tiedottaminen ja viestintä

Yhteisö ja Albania toteuttavat keskinäisen tietojenvaihdon edistämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Etusijalla ovat ohjelmat, joiden tarkoituksena on tarjota Albanian suurelle yleisölle perustietoja ja eri ammattiryhmille kohdennetumpaa tietoa yhteisöstä.

106 ARTIKLA

Liikenne

1. Sopimuspuolten välisessä yhteistyössä keskitytään tiettyihin liikennettä koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin.
2. Yhteistyöllä voidaan erityisesti pyrkiä edistämään Albanian liikenteen rakenneuudistusta ja nykyaikaistamista, parantamaan matkustajien ja tavaroiden vapaata liikkuvuutta sekä pääsyä liikennemarkkinoille ja -palveluihin, mukaan luettuina satamat ja lentoasemat, tukemaan multimodaali-infrastruktuurien kehittämistä tärkeimpien Euroopan laajuisten verkkojen yhteydessä erityisesti alueellisten yhteyksien lujittamiseksi, toteuttamaan yhteisön toimintastandardeihin verrattavissa olevat toimintastandardit, kehittämään Albaniaan liikennejärjestelmä, joka on yhteensopiva ja yhdenmukainen yhteisön järjestelmän kanssa, sekä parantamaan ympäristönsuojelunäkökohtien huomioon ottamista liikennealalla.

107 ARTIKLA

Energia

Yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin energia-alaa koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin, mukaan luettuina tarvittaessa ydinturvallisuuteen liittyvät näkökohdat. Yhteistyössä otetaan huomioon markkinatalouden periaatteet, se perustuu allekirjoitettuun alueelliseen energiayhteisön perustamissopimukseen ja sen tavoitteena on Albanian asteittainen yhdentäminen Euroopan energiamarkkinoihin.

108 ARTIKLA

Ympäristö

1. Sopimuspuolet kehittävät ja vahvistavat yhteistyötään elintärkeissä ympäristön pilaantumisen estämiseen liittyvissä kysymyksissä tavoitteenaan tukea ympäristön kestävyyttä.
2. Yhteistyössä keskitytään pääasiassa tiettyihin ympäristöalaa koskevan yhteisön säännösten ensisijaisiin aloihin.

109 ARTIKLA

Yhteistyö tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla

1. Sopimuspuolet edistävät yhteistyötään siviilitarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen alalla yhteisen edun mukaisesti ja varmistaen käytettävissä olevat voimavarat huomioon ottaen riittävän mahdollisuuden osallistua toistensa ohjelmiin, jollei teollis- ja tekijänoikeuksien sekä kaupallisten oikeuksien asianmukaisesta suojaamisesta muuta johdu.
2. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tietyt ensisijaiset alat, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön tutkimuksen ja teknologian kehittämisen alalla.
3. Yhteistyön toteuttamisesta määrätään sopimuspuolten vahvistamien menettelyjen mukaisesti neuvoteltavissa ja tehtävissä erityissopimuksissa.

110 ARTIKLA

Alueellinen ja paikallinen kehitys

1. Sopimuspuolet pyrkivät vahvistamaan alueellista ja paikallista kehitystä koskevaa yhteistyötään tavoitteenaan talouskehityksen edistäminen ja alueellisen epätasapainon vähentäminen. Erityistä huomiota kiinnitetään rajat ylittävään sekä valtioiden ja alueiden väliseen yhteistyöhön.
2. Yhteistyössä otetaan asianmukaisella tavalla huomioon tietyt ensisijaiset alat, jotka liittyvät yhteisön säännöstöön alueellisen kehittämisen alalla.

111 ARTIKLA

Julkishallinto

1. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa tehokkaan ja vastuuvollisen julkishallinnon kehittäminen Albaniassa erityisesti tukemalla oikeusvaltioperiaatteen soveltamista, koko Albanian väestöä hyödyttävää valtion instituutioiden moitteetonta toimintaa sekä Euroopan unionin ja Albanian välisten suhteiden sujuvaa kehittämistä.
2. Yhteistyössä keskitytään pääasiassa instituutioiden kehittämiseen, mikä käsittää myös avoimien ja puolueettomien työhönottomenettelyjen kehittämisen ja täytäntöönpanon, henkilöstöhallinnon, virkamiesten urakehityksen, jatkokoulutuksen ja julkishallinnon eettisten normien edistämisen. Yhteistyö kattaa sekä keskus- että paikallishallinnon.

IX OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

112 ARTIKLA

Albania voi tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi saada yhteisöltä rahoitustukea avustuksina ja lainoina, Euroopan investointipankin lainat mukaan luettuina, sopimuksen 3, 113 ja 115 artiklan mukaisesti. Yhteisön tuki edellyttää edelleen 29 päivänä huhtikuuta 1997 kokoontuneen yleisten asioiden neuvoston päätelmissä, joissa otetaan huomioon vakautus- ja assosiaatioprosessiin osallistuvien maiden ja Eurooppa-kumppanuuksien vuotuisista uudelleentarkasteluista saadut tulokset, ja muissa neuvoston päätelmissä vahvistettujen periaatteiden ja edellytysten täyttämistä erityisesti mukautusohjelmien noudattamisen osalta. Albanialle myönnetty tuki mukautetaan vastaamaan havaittuja tarpeita, valittuja painopisteitä, tuen hyödyntämis- ja takaisinmaksukykyä sekä talousuudistusten ja talouden rakenneuudistuksen toteuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

113 ARTIKLA

Avustuksina annettava rahoitustuki toteutetaan asiaa koskevassa neuvoston asetuksessa säädetyillä toimenpiteillä yhteisön Albanian kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen vahvistaman monivuotisen viiteohjelman mukaisesti.

Rahoitustuki voi kattaa kaikki yhteistyöalat siten, että erityistä huomiota kiinnitetään oikeuteen, vapauteen ja turvallisuuteen, lainsäädännön yhdenmukaistamiseen ja talouskehitykseen.

114 ARTIKLA

Albanian pyynnöstä ja erityisen tarpeen ilmetessä yhteisö voi tarkastella yhdessä kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa mahdollisuutta myöntää poikkeuksellisesti makrotaloudellista rahoitusapua tietyin edellytyksin ja ottaen huomioon kaikki käytettävissä olevat rahoitusvarat. Tämä apu maksetaan, jos tietyt Albanian Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa sopiman ohjelman yhteydessä vahvistetut edellytykset täyttyvät.

115 ARTIKLA

Käytettävissä olevien voimavarojen mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseksi sopimuspuolet huolehtivat siitä, että yhteisön tuki yhteensovitetaan tarkoin muista lähteistä kuten jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta tulevan tuen kanssa.

Tätä varten sopimuspuolet vaihtavat säännöllisesti tietoja kaikista tuen lähteistä.

X OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA
LOPPUMÄÄRÄYKSET

116 ARTIKLA

Perustetaan vakautus- ja assosiaationeuvosto. Sen tehtävänä on valvoa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista. Se kokoontuu tarkoituksenmukaisessa kokoonpanossa säännöllisin väliajoin ja olosuhteiden niin vaatiessa tarkastellakseen tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä sopimuspuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä.

117 ARTIKLA

1. Vakautus- ja assosiaationeuvosto koostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Albanian hallituksen jäsenistä.
2. Vakautus- ja assosiaationeuvosto vahvistaa työjärjestyksensä.
3. Vakautus- ja assosiaationeuvoston jäsenet voivat käyttää edustajaa sen työjärjestyksessä vahvistettavin edellytyksin.
4. Vakautus- ja assosiaationeuvoston puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksen määräysten mukaisesti vuorotellen yhteisön edustaja ja Albanian edustaja.

5. Euroopan investointipankki osallistuu sitä koskevissa asioissa tarkkailijana vakautus- ja assosiaationeuvoston työhön.

118 ARTIKLA

Vakautus- ja assosiaationeuvosto käyttää päätösvaltaa tämän sopimuksen soveltamisalalla ja siinä määrätyissä tapauksissa sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tehdyt päätökset sitovat sopimuspuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi tarvittaessa myös antaa suosituksia. Se tekee päätöksensä ja antaa suosituksensa sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella.

119 ARTIKLA

Kumpikin sopimuspuoli voi saattaa vakautus- ja assosiaationeuvoston käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi ratkaista riidan sitovalla päätöksellä.

120 ARTIKLA

1. Vakautus- ja assosiaationeuvostoa avustaa sen tehtävissä vakautus- ja assosiaatiokomitea, joka koostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission edustajista sekä Albanian edustajista.
2. Vakautus- ja assosiaationeuvosto määrää työjärjestyksessään vakautus- ja assosiaatiokomitean tehtävät, joihin kuuluu vakautus- ja assosiaationeuvoston kokousten valmistelu, ja päättää kyseisen komitean toimintatavoista.
3. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi siirtää toimivaltaansa vakautus- ja assosiaatiokomitealle. Tällöin vakautus- ja assosiaatiokomitea tekee päätöksensä 118 artiklassa määrätyin edellytyksin.
4. Vakautus- ja assosiaationeuvosto voi päättää perustaa muita erityiskomiteoita tai -elimiä avustamaan sitä sen tehtävien hoitamisessa. Vakautus- ja assosiaationeuvosto määrittelee työjärjestyksessään tällaisten komiteoiden tai elinten koostumuksen, tehtävät ja toimintatavat.

121 ARTIKLA

Vakautus- ja assosiaatiokomitea voi perustaa alakomiteita.

Tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavan ensimmäisen vuoden loppuun mennessä vakautus- ja assosiaatiokomitea perustaa tämän sopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämät alakomiteat. Päättyessään alakomiteoiden perustamisesta ja määritellesään niiden tehtävät vakautus- ja assosiaatiokomitea ottaa asianmukaisella tavalla huomioon maahanmuuttoon liittyvien kysymysten asianmukaisen käsittelyn tärkeyden, erityisesti tämän sopimuksen 80 ja 81 artiklan määräysten täytäntöönpanon sekä Albaniaa ja sen lähialuetta koskevan EU:n toimintasuunnitelman seurannan osalta.

122 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen vakautus- ja assosiaatiovaliokunta. Siinä kokoontuvat mielipiteiden vaihtoa varten Albanian parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet. Se kokoontuu itse määräämnsä väliajoin.

Parlamentaarinen vakautus- ja assosiaatiovaliokunta muodostuu Euroopan parlamentin ja Albanian parlamentin jäsenistä.

Parlamentaarinen vakautus- ja assosiaatiovaliokunta vahvistaa työjärjestyksensä.

Parlamentarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan puheenjohtajana toimii sen työjärjestyksen määräysten mukaisesti vuorotellen Euroopan parlamentti ja Albanian parlamentti.

123 ARTIKLA

Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu varmistamaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, että toisen sopimuspuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, esittää asiansa sopimuspuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallintoelimille puolustaessaan yksilöoikeuksiaan ja omistusoikeuksiaan.

124 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä sopimuspuolta toteuttamasta toimenpiteitä:

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen luovutuksen estämiseksi;
- b) jotka liittyvät aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan taikka puolustustarkoitusten kannalta välttämättömään tutkimukseen, kehitystyöhön tai tuotantoon, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön;
- c) jotka se arvioi tärkeiksi oman turvallisuutensa kannalta yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodan aikana tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.

125 ARTIKLA

1. Tämän sopimuksen soveltamisaloilla ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:
 - Albanian yhteisöön soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai niiden yhtiöiden tai yritysten välillä;
 - yhteisön Albaniaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Albanian kansalaisten tai sen yhtiöiden tai yritysten välillä.
2. Edellä olevan 1 kohdan määräykset eivät rajoita sopimuspuolten oikeutta soveltaa verolainsäädännön asianmukaisia määräyksiä verovelvollisiin, jotka ovat keskenään erilaisessa tilanteessa asuinpaikkansa suhteen.

126 ARTIKLA

1. Sopimuspuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteidensa täyttämisen. Ne huolehtivat siitä, että tässä sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan.
2. Jos sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, sen on annettava vakautus- ja assosiaationeuvostolle kaikki tarvittavat tiedot tilanteen perusteellista tarkastelua varten molempia sopimuspuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

3. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Näistä toimenpiteistä on ilmoitettava viipymättä vakautus- ja assosiaationeuvostolle, jossa niistä neuvotellaan toisen sopimuspuolen sitä pyytäessä.

127 ARTIKLA

Sopimuspuolet sopivat aloittavansa kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä viipymättä neuvottelut sopivia kanavia käyttäen keskustellakseen tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevista tai muista sopimuspuolten suhteiden kannalta merkittävistä kysymyksistä.

Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta millään tavoin 31, 37, 38, 39 ja 43 artiklaan eivätkä rajoita niiden soveltamista.

128 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, jotka yksilöille ja talouden alan toimijoille varmistetaan voimassa olevissa yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Albaniaa sitovissa sopimuksissa, ennen kuin samanarvoiset yksilöitä ja talouden alan toimijoita koskevat oikeudet on saavutettu tämän sopimuksen nojalla.

129 ARTIKLA

Liitteet I-V ja pöytäkirjat nro 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

Marraskuun 22 päivänä 2004 allekirjoitettu Euroopan yhteisön ja Albanian tasavallan välinen puitesopimus Albanian tasavallan yhteisön ohjelmiin osallistumista koskevista yleisperiaatteista ja sen liite ovat erottamaton osa tätä sopimusta. Puitesopimuksen soveltamista tarkastellaan sen 8 artiklassa määrättyllä tavalla vakautus- ja assosiaationeuvostossa, joka voi tarvittaessa muuttaa puitesopimusta.

130 ARTIKLA

Tämä sopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

Kumpikin sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta toiselle sopimuspuolelle. Tämän sopimuksen soveltaminen päättyy kuuden kuukauden kuluttua tällaisen ilmoituksen tekemisestä.

131 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovellettaessa 'sopimuspuolilla' tarkoitetaan yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita, kutakin toimivaltansa mukaisesti, sekä Albaniaa.

132 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta, näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Albanian alueeseen.

133 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen tallettaja.

134 ARTIKLA

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena sopimuspuolten kaikilla virallisilla kielillä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

135 ARTIKLA

Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön. Tämä sopimus tulee voimaan viimeisen ratifiointi- tai hyväksymiskirjan talletuspäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

136 ARTIKLA

Väliaikainen sopimus

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräykset, erityisesti tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvät määräykset sekä liikennettä koskevat määräykset, saatetaan voimaan yhteisön ja Albanian välisillä väliaikaisilla sopimuksilla, sopimuspuolet sopivat, että näissä olosuhteissa tämän sopimuksen IV osaston ja 40, 71, 72, 73 ja 74 artiklan sekä pöytäkirjojen nro 1, 2, 3, 4 ja 6 ja pöytäkirjan nro 5 asianomaisten määräysten soveltamiseksi 'sopimuksen voimaantulopäivällä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää, kun viitataan kyseisissä määräyksissä määrättyihin velvoitteisiin.

137 ARTIKLA

Tämä sopimus korvaa sen voimaantulopäivästä alkaen Brysselissä 11 päivänä toukokuuta 1992 allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Albanian tasavallan välisen kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen. Tämä ei vaikuta sopimuspuolten oikeuksiin, velvoitteisiin eikä oikeudelliseen tilanteeseen, jotka perustuvat kyseisen sopimuksen täytäntöönpanoon.
